

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 897

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, október 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Justh Gyula második levele a királynosz.
Kormányválság volt Auffenberg követelése miatt.
Öngyilkosság a gazdag feleség miatt.
Vihar a budapesti tőzsdén.
Csernovics Diodor kitüntetése.
Véres harcok.
Meghalt az aradi honvédegyetemelnöke.
Elmebajos festőművész.
A szinigazgató, a karhölgy és a páholy.

Csak annyi baj legyen...

Arad, október 14.

Az olyan csekélységek, mint a balkán-háboru, nem feszélyezik a magyar ellenzékét. Mindenki a maga helyéből nézi a világot, és így érthető az obstruktorok elfogultsága. Meg lehet érteni Justh Gyulát, aki most, a mikor a kitörő csaták lármája között egy utolsó, kétségbeesett kísérletet tesznek a béke megmentésére, a mikor külügyminiszterek elszólásaitól Európa teljes fölfordulását várják, ilyenkor azzal akarja a világot megdöbenteni, hogy egy peturbáni mozdulattal a király lábai elé dobja titkos tanácsosi méltóságát.

Mi erre azt mondjuk: ha *csak annyi baj lenne*... Az ellenzéknek azonban ez a fontos és az első. A póz, nemcsak a titkos tanácsosi voltától bucsuzó vezér mozdulatában, hanem a többiek cselekvéseiben. Hogy körülöttük és színjátékaik körül a világ rettenősen megváltozott, arról alig tudnak. Hogy ennek a változásnak határait mennyire nyögi az ország, arról nem vesznek tudomást. Az igaz, hogy ebben a mult obstrukciók hagyományait követik. A

nemzeti vívmányos obstrukció hőseinek se fájt azok keserve, a kiket az obstrukció miatt három éves katona-szolgálat után se engedtek haza, és a kiket tartalékos létükre tél idején „létszámkiegészítésre“ hivtak be.

Most is fensőbbsséggel néznek végig a nagy rémületen, amelyet a háboru szele okozott. Szinte azt hajlandók hinni és hirdetni, hogy az egészet bizonyára megint Lukács László rendezte, hogy az „alkotmánytiprás“ elől a figyelmet elterelje és hogy az ellenzékkel ezzel leszerelje. Nem is lenne rossz, ha a balkán ügy csak ennyiből állana. De mégse látszik egész valószínűnek, hogy Berána nevű török falunál a montenegróiak azért kezdtek volna a törökök öldöklésébe, hogy ezzel a magyar kormányelnöknek politikai szolgálatokat teljesítsenek és hogy Szerbia, meg Bulgária azért vállalták magukra a mozgósításnak erejükön tulmenő költségeit, hogy Károlyi Mihály gróf híressége az aktualitás vizeiben alámerüljön.

Mindegy, — ők harcolnak tovább. Hogyne; mikor ez a harc aránytalanul könnyebb annál, amelyet az embereknek kell folytatni. Iparosnak, kereskedőnek tengődni a drága hitelviszonyok között, járni a pénzszüke borotva-élén, küzdeni a nemfizetők hadaival; és kívülők is mindenkinek érezni a háborus bizonytalansággal járó károkat, az elmaradt vállalkozásokat, a megdrágult élelmet, az értékpapírok fejvesztett zuhanásával járó bajokat; és mindenek fölött rettegni a nagy *hátha* bekövetkeztét, a mikor mi is belesodródunk a népek fegyvertusájába; mindezek s az ezekkel járó

más jelenségek, határozottan kinosabb, elszántabb, jobban elcsigázó és kockázatosabb harcot jelentenek annál az ugynevezett küzdelemnél, a melylyel Károlyi Mihály grófék az alkotmányt igyekeztek menteni.

Igaz: az ő lelkesedésük nem változtatna a diplomáciai helyzeten és a háborus állapoton. De azért mégis eláll az ember esze, annak láttán, hogy a szomszédunkban kitörő és bennünket is erősen perzselő láng mellett az ellenzék még mindig a maga színjátékát tartja a legfontosabbnak. Ők, a választójog ujonnak megtért hivei, szokták bizonyítani, hogy ez a parlament nem igazi kifejezője, nem hü tolmácsa és képviselője a népakaratnak és a közvéleménynek. Hát ez igaz, de a legjobban kivívó példát ők szolgáltatják erre, akik egész más ügyekről dörögnek most, mint amelyek az ország tömegeit most izgatják és gyötrik.

Mégis jó dolog az az immunitás. A bűvös jog, amely a képviselőt minden baj ellen védi és oltalmazza, aminő egyéb gyarló embert érhet. Az ellenzéki képviselők, ugy látszik, immunisok a háborus pánikkal s az ebből származható bajokkal szemben is. Tíz évnek gazdasági előhaladása, összegyűjtött gazdasági ereje, pénzügyi megalapozottsága van veszélyben, — és ebben az időben az ország az ellenzékétől nem kap egyéb vigasztalást, minthogy Justh Gyula leteszi a titkos tanácsosságot és Kossuth Ferencnek a háborusdi nem fontos. Igazán, irigylendő a játszani való kedvük, meg a flegmájuk.

Az éle: erdejében.

— Részlet egy felolvasásból. —
Irta: Szöllősi Zsigmond dr.

Az emberéletnek egy olyan korszakában élünk, amelyben talán többször mint valaha vetik fel egyesek és tömegek azt a nagy kérdést, amely csendes filozófusok műhelyeiből csak a mérhetetlen nyomoruságok és szenvedések, vagy a betelt jólét mérhetetlen csömörének öntudatoságában tör ki és lesz tömegérezzé: — mi az élet célja, mi az ember hivatása?

... Boldog ifjuság, amely a maga életrenövésében, vagy pusztulásában látván az egyetlen valóságot, — olyan határozott feleleteket, olyan kétségtelen igent, vagy nemet tud ezekre a kétségekkel teljes kérdésekre adni! De tul az ifjuság álmain, amikor messzejáró lelkünk még ilyen tisztán, ilyen világosan, ilyen szárlól-szárla kibogozva vélte látni a világ kusza szövedékét, a nagy Életet: nem tudjuk hinni többé, hogy ismerjük az élet rengeteg tétova utjait. Már tudjuk, hogy a fényes világosság, a nagy egyszerűség, az ut, az igazság, az élet törvényeinek kétségtelensége, amelyekben hittünk, amelyeket hirdettünk, csak ifju, merész álmok, felvillanó képzelet, mint amikor sötét éjjel felriadás álmodból és egy percig látsz a sötétben, — hiszed, hogy látsz: itt a szobád egy-egy butora, itt az ut közöttük... de a következő percben falébredsz egészen és fekete sötétséget lát a kábaság leplétől szabadult szemed. Sötétség. Feketeség. Sem ut, sem irány. Semmi...
Az ember hivatása?

Nem tudom immár másként látni az embert. gyümölcs az élet fáján. Szerelem s mámor virágok magzó gyümölcse. S ha elérett, magját átadta az örök természetnek: — leszakad az életfárról és visszatér az örök anyagforgalomba. Mint minden gyümölcs, mint minden élő. Talán csak mint: minden.

Mi az élethivatása, — nem a sajátmaga, hanem a nagy Élet, a végeláthatatlan Világ nézőpontjáról — millió növénynek, millió állatnak? És mi az embernek? Futunk valamely központi erő centrifugális pályáján? Közben feji tulajdonosságaink közül talán kivesszünk egyesek, kiválnak mások, erőteljesebbek lesznek és uralkodók. Talán a jók. Lehet: a pusztulást hozók. Bizonyos — magunk alkotta — nézőpontról tekintve, emelkedünk. Bizonyos önalkotta célok szempontjából jobbak leszünk, — de talán épen evvel a pusztuláshoz is megyünk. Igaz, — talán jön a helyünkbe a fajnak új, még érintetlen aga, amely készen, életképessége érintetlenségében veszi be, aminek a létrejövése a mi életünkbe került és ez az új ág talán érintetlen életerővel fog élni a mi magasra kiválasztott nívókon. De miért? — hová?... Az ember hivatását, célját nem látom többé. Amit valaha annak hittem, mondtam: tudom, kis célok csupán, máról holnapra valók, a ma tényeiből merítették s egy holnap új rendjében értelmetlenek is lesznek talán. Kis célok. Az *egyént* illetők és nem az embert. Mint a gyerek, ugy vagyunk velük:

— Ha ezt, azt elérem: akkor célnál leszek, boldog leszek.

És elérjük ezt, elérjük azt is — és nincsen a cél, nincsen vég és nincs kielégülés.

Az ember hivatása?... Csak egy nagy, győzhetetlen kényszerűség van az ember előtt: futni azon a pályán, amelyen ismeretlen erőközpont körül futnunk muszáj.

Nem hivatás: — kénytelenség. Avagy azebbik neven: törvényszerűség. De így is, ugy is, ismeretlen. Hivatás pedig: ez célt ismerő, tudatos, akarattal követett, ha kell, rövidített, javított utat jelent. Menni törvényszerűen, de a célt nem ismerve: ez kényszerűség. Csak a hadvezető előtt van hivatás. A harcos csapatnak, a katonának csak — feladata van.

Mégis: ez csak metafizika. Az emberiség, az ember: — évezredek forgatagára visszanezve sejtünk ilyesvalamit, sőt sejtjük, hogy évmilliókra visszavezetve ez összeolvad ázalogtól a zseniig az egy nagy *Élet* gondolatába. De mindez megfoghatatlan. Tulmegy az ember, — a legnagyobb ember életérzésén is, amely hiszen legfőbbjebb előtte, s utána egy-két nemzedéket tud átfogni. Mögöttem: tul a nagyapámon, dédemen, — előttem: tul az unokámon, s annak a gyermekén, nincs többé élet, világ, emberiség. A többi csak papíros. Ami az örökforgó anyagon tul bennem egyé nivé vált, tudatossá lett, emberré lett: ez jó, ha négy-öt összeronódó, élőszemmel, emberi szeretettel és gondoskodással átfogható nemzedék. Ennyi az emberi tudat élő világa. Ennyi a szeretet világa. Ennyi az önzés világa. Ennyit tudunk csak igazán embernek, emberinek felfogni, tudni és érezni. Ebbe a kis, egymásba fonódva élő világba

Justh Gyula második levele a királyhoz.

— Lemondott a v. b. t. t.-ről —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 14.

Justh Gyula a titkos tanácsosi méltóságáról már megint lemondott. A király kabinetirodájába küldött és alább ismertetett beadványának méltatlan tónusa folytán általános felháborodást kelt, munkapárti körökben utaltak ma arra, hogy Justh igen fonák helyzetbe hozza Kossuthot, Apponyit és Zichyt és a többi ellenzéki titkos tanácsost, akik méltóságukat megtartván másodrendű hazafiakká devalválódnak. Justh Gyula súlyos beteg és így tartózkodni kell attól a kritikától, melyet a több mint különös írásmű egyébként megérdemelne. Jelenthetjük különben, hogy a király a legutóbbi delegációs cercle alkalmával tudakozódott Justh egészségi állapotáról. Erdélyi Sándornak arra a válaszára, hogy Justh már jobban van, az agg uralkodó örömeinek adott kifejezést.

Justh Gyula a kabinetiroda után a következő beadványt intézte Öfelségéhez:

Felséges Uram, Királyom! Felséged magyar kormányának elnöke folyó évi június 24-én kelt felségfolyamodványomat, melyben arra kértem Felségedet, legyen bírja annak, vajon a kérvényemben felsorolt indokokra való tekintettel a belső titkos tanácsosi méltóságot a Trón és Haza közös javára viselhetem-e, vagy nem, azzal küldte vissza, hogy előterjesztett kérelmem intézkedéseire nem alkalmas. Hivatkozott felségfolyamodványom benyújtása, illetőleg visszakerkezése óta azonban a magyar politika eseményei — sajnos — nem, hogy eloszlatták volna, de sőt tetemes mértékben fokozták érintetlenül visszaküldött felségfolyamodványomban kifejezett aggodalmaimat és kéréseimet. A vértízító erőszak, a szomorú, végzetes alkalmatlanok azóta újra meg újra megismétlődött és szakadatlán folytatásban van. A végig sértett nemzetnek a törvénytelen ségek egész sorozatával kell lépten-nyomon szembeszállania. A felborított jogrend helyébe lépett legfelsőbb jóváhagyással és helyesléssel — az ököljog, a nyers erőszak. Az értelmi szerzők és a végrehajtók a többszörösen kiérdemelt súlyos büntetés helyett a legnagyobb jutalmakban részesültek, úgy, hogy ma már alkotmányunk, a törvénytisztelet romokban hever és megrendült a nemzetnek az eskü szentségére vetett hite.

Mereven a választura vagyunk tehát állítva. Vagy egy sorban, együtt kell lennem azokkal, akik Felséged kegyét, látszólag bár sikeres, de mindenképp felett törvénytelen cselekedeteikkel, erőszakos, alkotmányromboló visszaéléseikkel kiérdemelnék látszólag, vagy min-

den erőmmel utját kell állanom, a trónra, nemzetre egyaránt végzetes rombolás munkájának. Alkotmányos felfogásom, hazafias érzületem azt parancsolja, hogy a trón és haza jól felfogott érdekében odaálljak azok közé, illetőleg ott maradjak azok között, akik elvannak tökélyre féltékenyen őrködni alkotmányunk felett és azt elszántan, minden rendelkezésre álló eszközzel megvédelmezni.

Midőn tehát mindezeknél fogva a belső titkos tanácsosi méltóságról való lemondásomat az erről szóló oklevél idecsatolása mellett hódolatteljes tisztelettel bejelentem, arra kérem Felségedet, méltóztatásuk nevesnek a belső titkos tanácsosok névlistájából való törölését kegyesen elrendelni. Tornyán, 1912. október hó 8-án. Hódolatteljes tisztelettel: Justh Gyula, s. k.

Kormányválság volt Auffenberg követelései miatt.

— Politikai hírek. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 14.

Annak bizonyítására, hogy a magyar kormány a hadügyi követelésekkel szemben az ország érdekeit minő eréllyel óvta meg, fővárosi tudósítónk biteles értesülése alapján ezt jelenti, hogy az október 2-án tartott miniszteri tanács után, melyben Auffenberg hadügyminiszter követeléseivel előállt, Lukács László miniszterelnök kihallgatásra ment a királyhoz és előterjesztette a kormány lemondását. Öfelsége a lemondást nem fogadta el, a magyar kormány mellett döntött, mire a hadügyminiszter követeléseitől elállt. Amikor azután a külpolitikai horizont komorrá vált, a magyar kormány nem tartotta lelkiismeretével összeférőnek, hogy az ország védelmének tökéletesítéséről ne gondoskodják és ennek folytán a hadügyi követelések felét koncedálta.

(Százhatvanöt millió póthitel.)

Bécs, október 14. A magyar delegáció hadügyi és tengerészeti albizottsága ma tárgyalja együttes ülésben a 165 millió rendkívüli hadügyi hiteltől szóló javaslatokat. Az ülésen a közös miniszterek közül csak Bilinszki közös pénzügyminiszter volt jelen; a magyar kormányt Lukács miniszterelnök, Teleszky pénzügyi és Hazai báró honvédelmi miniszter képviselte.

Hegedűs Lóránt, a hadügyi albizottság előadója ismertette és elfogadásra ajánlotta a hadsereg rendkívüli szükségleteire vonatkozó előterjesztést. Hivatkozott arra, hogy a hadügyminisztérium kötelezi magát arra, hogy a 165 millióból fedezendő szállításokból Magyarország a kvótának megfelelő arányt feltétlenül meg fogja kapni és hogy Magyarország két aviatikai telepet kap.

Rosenberg Gyula előadó a tengerészet rendkívüli szükségleteit ismertette; szerinte az új hitelnél a legnagyobb súlyt arra kell helyezni, hogy

a kvóta arányában biztosítva legyen a magyar iparnak a tengerészeti szállításokban való részesedése. A közös kormány előterjesztését különben Rosenberg is elfogadásra ajánlotta. Több felszólalás után a bizottság a javaslatot elfogadta.

(Kossuth Ferenc beszámolója.)

Kossuth Ferenc Cegléden beszámolót mondott. A pártvezért Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Földes Béla, Bakonyi Samu és még körülbelül 18—20 képviselő kísérte le kerületébe.

Délelőtt 11 órakor kezdődött a népgyűlés a város közepén lévő nagy téren, ahol körülbelül 5000 választó gyűlt össze. Kossuth Ferenc többek között kijelentette, hogy nem szokott személyi politikát üzni, mert minden ember meggyőződését tiszteli. De nem habozik kijelenteni, hogy Tisza és Lukács nem maradhatnak ott, ahol vannak. Az elnök maga tépte szét a képviselőház jogrendjét, holott neki kellett volna azt megvédelmeznie. Az ilyen elnöknek nincsen tekintélye. Tisza magamagát mondta képtelennek az elnöki szék elfoglalására, mégis ott ül benne. Lukács szintén lehetlenné vált, mert a ki egyszer követelt el államcsinyt, az másodszor is elköveti azt. Ezután a választói jogról beszélt és azt mondta, csak azoknak ad jogot, akik jó hazafiak.

Zichy Aladár gróf után Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra s azt mondotta, hogy azoknak, akik a mai helyzetet előidézték, akik a parlamenti csinyt elkövetették, azoknak távoznok kell és gondoskodni kell arról is, hogy a jövőben ilyen meg ne történhessenek. Fel kell szabadítani az egész magyar népet. Az általános, egyenlő és titkos választói jog megvalósításánál cenzusként az erkölcsi képesítés minimumát követeli, mert ez biztosítja a nemzeti fejlődést.

Mezőssy Béla után Sággy Gyula szólott, utána következett Bakó József, a pártönkivüli függetlenségi csoport részéről. Ezzel a népgyűlés véget ért. Délben a népkörben ebéd volt.

(Ellenzéki tanácskozás.)

A szövetkezett ellenzéki pártok vezetéi közül azok, akik az intéző bizottság szűkebb albizottságának tagjai, ma délelőtti tanácskozásra gyűltek össze a Kossuth-párt Irányi utcai körhelyiségében.

A tanácskozáson megvitatták az aktuális politikai helyzetet s ezzel szemben megállapodtak az ellenzék állásfoglalásában. Különösen sokat foglalkoztak a külpolitikai bonyodalmakkal a magyar belpolitikai helyzetre való hatásával. A bizottság minden tekintetben egyhangú megállapodásra jutott, amelyet holnap az intéző bizottság elé terjesztenek. Az értekezlet egy órakor ért véget.

Justh Gyula arra a kérdésre, micsoda határozatot hozott a bizottság, így felelt:

— Nem volt szükség semmi határozatra, mert az intéző bizottság szeptember 10-iki határozata már mindent magában foglal.

(Él a friss emlékezés is: mert az én érzésem s idegeimen át így az én részem) — ebbe a világba szorul, amit emberről s az ember hivatásáról elképzelni tudunk.

Az ember hivatásáról így beszélve azonban nem a nagy centrifugális pályán való hivatást, a talán örök ignorabimust, találtuk meg, hanem ezen belül csupán a kis egocentrikus mai élet, a nagy pályán magunk körül való forgásunk nő szemünkben a rövidlátás nagyításával hivatássá, céllá, s erről szövünk örök törvényekre himet.

Hitnek, költészetnek és a gondolkodás, a logika költészetének: a metafizikának ez szép, nemes dolog, — de céltalan cél, elérhetetlen vágyódás, futó napsugarakkal változó örök délibáb, amely után hasztalan rohant az ósmitoszok halavány álmaitól a Bergson hegyi kristályból csiszolt álompalotáig belátható pár ezer éven át a magános ember lelke, akár a saját képére teremtett istenét kereste, akár az istene képére visszavázolt maga-magát kutatta időnek és térnek az emberre mindig véges végtelenében.

Amíg az ember saját magát keresve, kutatva évezredek óta hajszolta a lét célját, az élet hivatását és évezredekre előrenézve, magát elképzelt utódaiban évezredekre előretelva, mindig mai öntudatához képest, mai álmait festve állapította meg az ember hivatását, — addig teljesen megfeledkezett az élet másik vonaláról, hogy t. i. ne felmenők és leszármazóik során, tehát ez elképzelt egyéni örökkévalóság mesgyéjén keresse az emberélet lényegét, hanem az ezt keresztező vonalon, az egymással együtt élők között, a közös

életviszonyok és kölcsönös érdekkapcsolódások nyomása alatt valamelyes egységbe, nyájba, társadalomba szorult emberéletben lássa meg a megláthatót, a megfogható, a valóságosan létezőt, a mindig élő, fejlődésében ezredévek megmaradt emlékein át végigkísérhető. Az emberéletnek, mint lényegében társadalmi jelenségnek a meglátása, annak a tudata, hogy az emberi célt és hivatást hasztalanul keressük az egyénben, az Énben, hogy csak az egyéni tudat optikai csalódása ha magában a tudat világában keresi a célját: — jóformán pár évtizedes csupán. A társadalomtudományok ifjú gyermeke.

Minden egyéni öntudatossága mellett is: az ember csak egy elszakíthatatlan része a társadalomnak, ennek a hennrejlő energiával összefogott valaminek, amit végtelenig összetartanak nem az intézményei, hanem az életfontosságúak azok a rejtett energiái, amelyek az öntudatos, tehát elkülönítésre hajló, a centrifugális egyedeket, mint centripetális erőket fogják egységbe. Az intézmények: egy egy életviszony alkotásai, magasabb rendben együtt: az összefogó intézménynek, államnak a vázai, az intézmények, ahogy már mondtam, mindig: a tegnap. A tegnap: ahogy a tegnap szükségleteit megéreztek, ahogy ezeknek megfelelő rendet, jogot, alkotmányt létrehozni akartunk, ahogy puha cementből a tegnap modelljére burkot öntöttünk, avval az akarással, avval a hittel, hogy jó lesz ma, holnap, s talán véges végtelenig, feledvén, hogy az élet örök átmenetben fut, hogy örökkön-örökké a holnap küszöbén ülünk, de a puha cement mátlól hol-

napra vasfallá rögzik és nem hajlik többé a tovább folyó élettel. Az élet beleszorul a tegnapi falába, a tegnapi intézményeibe, a tegnapi Prokrustes ágyába, amíg azután feszülő ereje akkora nagyra nem nő, hogy szétveti a legkeményebb falat és így megyünk előre egy lépést, későn már, — holnapután a holnapba. — Az állam minden intézménye, törvény, rend, erkölcs: egy kicsit mindig a tegnapi, a voltaké, az elmúlt akaratoké, a romok uraié.

A társadalom hennrejlő erői, az életmegtartás, az életkifejlesztés, az életátadás erői azok, amelyek Saturnusként felfalják időnként a társadalom legszebb gyermekének, az államnak újra, meg újra kőszentekké meredő szülőit, a mindig későn születő, mindig tegnapi néző intézményeket. A társadalom: az örök ma. A társadalom törvényszerű élete az örök relativitás, az örök célszerű változás, minden dogmatikus elmaradásnak az ellenkezője. Az állam intézményei, az azokhoz fűződő ideológiák, emlékek, megrögzöttségek adják a fejlődés törvényeinek azt az ideális részét, amelynek a befolyását a helyesen felfogott történelmi materializmus is elismeri, a társadalom szabad élet-energiáit uralják a szorosan materialis okok, amelyek az egész élet, az összes események, a világtörténet magját teszik.

Ha az emberéletnek van magán az élésen, s ennek tudatán túl is célja, értelme, hivatása, ha van az egyéni életörömökön túl nemzedékek életének a során elérhető és keresni való emberi boldogság, ha az élet erdejének tévesztő renetegében van ut, van irány, van előre és hátra,

Öngyilkosság a gazdag feleség miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14.

Vasárnap délután öt óra tájban halántékon lőtte magát Herc Henrik aranyműves, bátyjának Herc Emilnek, a Herc és Spitzer aradi norinbargi nagykereskedő cég baltagjának Orczy utca 8. számú házában lévő lakásán. A 27 éves fiatalember egy félreeső helyen több golyót röpített az agyába és néhány másodpernyi kínlás után elhunyt. A lakásban sógornője, Heréné és egy tegnap Aradra érkezett Róna Jenő nevű rokona tartózkodott, akik a fegyver zajra berontottak a helyiségbe, de már nem segíthettek. A rendőrséget értesítették az öngyilkosságról és Bittner Róbert ügyeletes rendőrfogalmazó intézkedésére a hullát elszállították a temető halottas házába. Minthogy a helyszíni szemléről és a szomorú végű fiatalember hátrahagyott leveleiből meg lehetett állapítani, hogy ez a maga kezével ölte meg magát, az ügyészség ma délelőtti engedélyt adott az eltemetésre.

Aradon a tragikus sorsú fiatal embert igen kevesen ismerték, noha már több hónapja tartózkodik itt. Kerülte az emberek társaságát, buskomor és idegbajos volt. Semmivel sem foglalkozott, azonban minden gondolatát szerencsétlen házassága foglalta el és ez tette beteggé, ez érlelte meg benne az öngyilkosság tervét is.

Herc Berlinben élt, ott tanulta mesterségét is. Igen jómodu szülők gyermeke, képzett, intelligens iparossá fejlődött, akinek szép jövőt jósoltak, mert a szakmájában több volt, mint közönséges kézműves. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy gazdagon akarták megnősíteni. A fiatalember azonban a maga életét akarta élni és halani sem akart arról a leányról, akit Berlinben élő özvegy édesanyja a részére kiválasztott. Egy berlini rendőrtanácsos leányát szemelték ki részére, aki úgy látszik, szerette is Hercet, pénze is volt és noha a fiatalember nem is leplezte, hogy minden melegebb érzelm nélkül él mellette, hozzá ment feleségül.

Néhány heti együttélés után azonban Herc beteg lett ennek a kényszerű házasságnak, melytől minden áron szabadulni akart. Annyira beteg lett, hogy még foglalkozás után sem nézett. Tétlenül töltötte napjait és egyetlen vágya az asszonytól való szabadulás lett urrá akarata, mun-

van ki és befelé: — akkor ez az út, ez a cél, ez a hivatás: az Ember útja, az Ember célja és hivatása, nem az egyes ember apró, hulladék-életének az önmagába visszatérő kis görbéjén található, de nem is az intézményes államnak az örök tegnapi maradt ridog merevségében, hanem csakis az élettel, változással, fejlődéssel teljes társadalomnak örök folyásában. A társadalom élettörvényei: az emberélet fejlődéstörvényei. A társadalom erői az élet eleven erői. És az emberi boldogság legszebb reményeit az a kép vetette először elénk, amely tisztán megmutatta, hogy az állam a társadalom életfolyásának olyan alkotása, amelynek a természete lényegében hasonlatos a tudatbeli lerakódások, az emlékezések, az érzések, az úgynevezett ideális szövedék hatásához, szemben az egyszerű ezeket is létrehozott materiális, gazdasági életokokkal, amelyek materiális, testhez és testi életfolyamatokhoz kötött, anyagok között és anyagokból folyó életünknek igazi törvényszerűségeit megszabják. Az intézményekben megtestesült állam a maga szükségességében, de intézményeiben a változásokon túl is változatlanul megrögzésében az az ellentétes, megduzzasztó tömeg, amely ott áll minden erő útjában, mint surlódó felület, mint akadály, amely nélküli az erő talán ellaposodnék, elsekélyesednék; — de ezeken az akadályokon, ezeken a duzzasztókon előbb, vagy utóbb áttör a társadalom felcsapó nagy életenergiája és halad az élet saját holtirészeit elsodorva az erők szabad útjain.

kakodva és egész ideglete felett. Tarthatatlanná vált a helyzete, mert feleségére még jószemmel nézni sem tudott és rövidesen szakított is vele. Ott hagyta a néhány hetes asszonyt, elvált tőle miután kijelentette, hogy olyan nővel, aki egy férfi feleségévé lesz, noha ez őszintén és nyíltan megmondja szemébe, hogy még csak szinpatiót sem érez iránta, egy fedél alatt lakni sem tud.

Az asszony előkelő rokonsága félt a botránytól és félt attól is, hogy a mindjobban melancholiába hajló férfi valami szörnyű tette ragadtatja magát, mert Herc már Berlinben foglalkozott a sötét tervvel, hogy ha másképp nem, akkor erőszakos halállal szabadul meg a feleségétől.

Övéinek hosszas rábeszélésének engedett és elutazott Berlinből és bátyjához jött Aradra. Teljesen betegesen érkezett meg és noha a leggondosabb orvosi kezelésbe került, — Löwinger Miksa dr. és Auszterwail László dr. gyógyították — állapota nem javult. Még zárkózottabb, még embergyűlölettel lett és még arra sem tudta elhatározni magát, hogy bátyjának üzletében időtöltésből valami foglalatosságot találjon. Az élettől való undorát nem is titkolta és sokszor úgy nyilatkozott, hogy minden iránt elvesztette az érzékét, sőt már fájdalmat sem érez, sőt a multak sem irritálják. Ez a nyugodt külső nem nyugtatta meg hozzátartozóit, akik vigyáztak minden lépésére.

Néhány nap előtt revolvert találtak az éjjeli szekrényének fiókjában. Elvették tőle a fegyvert és ekkor megígérte, hogy nem lesz öngyilkos — Aradon, de ha vissza kell mennie Berlinbe, akkor ott agyonlővi magát.

Azonban vissza kellett utaznia Berlinbe. A válópórt nélküle nem lehetett lefolytatni. Ugy határozott a család, hogy a jövő hét csütörtökén utaznak el vele. Ezt a napot már nem tudta megvárni a szerencsétlen fiatal ember és övéinek minden éberségét túljárva, revolvert szerzett. Tegnap délután agyonlőtte magát.

Tragikus tettének okát egy írta le fivéréhez és sógornőjéhez intézett bucsuzó levelében, amint azt megírtuk.

Vihar a budapesti tőzsdén.

(Derut az értékpapírokban. — A nagy bankok közbelépése.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 14.

Bécsben megindult a lávina és gördülésében eltemet bennünket is. A bécsi tőzsdéjének őrlőgégeire most állott be a reakció, a legrettenetesebb árzuhanás formájában. A budapesti tőzsde egy darabig állta a bécsi rohamot. Szombaton nálunk is kiütött a pánik és mára teljesen elgyengülve, lerongyolva, összekötött kezekkel türe a bécsi ingásokat. Eleinte a megnyitáskor úgy látszott, mintha a tőzsde egy kissé magához tért volna és az üzlet a szombati árfolyamoknál néhány koronával drágábban indult. Tíz órára azonban megjöttek Bécsből a hiób-hirek további exekutálásokról és nagy áresésekről. Ekkor az áradat ismét megindult és nem volt aki feltartsa. Ugrás-szerűen estek az árfolyamok. Mindenki siet adni és tíz eladási kínálatra jut egy-egy vételajánlat. Mindenütt fejtelenség, kapkodás, örült sietség. Menekülni a kötelezettségtől! — ez most a jel-szó. A nagy össze-visszaságban, kiabálásban, hangzavarban szinte lehetetlen árfolyamokat megállapítani. Az értéktőzsdéi titkárok emberfeletti munkát végeznek, valóságos csoda, ha a nagy zivajrból a fülük ki tud hallani egy-egy árfolyamot.

(Az első bomba.)

Fél tizenegykor híre érkezik, hogy a törökök átlépték a szerb határt. Mint valami váratlan meglepetés, úgy hatott e hír a spekulációra, mely

most már adáz dühvel, a kétségbeesés paroxizmusával dobálta papírjait. Nem használ itt semmiféle megnyugtató, okoskodás, megfontolás. Finom, jó papírok, melyeknek osztaléka biztosítva van, lezuhannak tizenöt év előtti árnívójukra. Ki számít itt már, ki törődik jövedelmezőséggel?

Az előtőzsde zárlatáig minden papír 10—15 koronával a szombati zárlat alá zuhant. A mai délelőtti árhanyatlás volt: Magyar hitelnél 10, Rimánál 24, Közutinál 19, Városinál 11, Magyar banknál 19, Magyar általános közzénél 42, Salgógnál 12, Ganznál 100, Atlantikánál 20 korona.

(A bankok munkája.)

A délelőtti óriási baisse oka csakhamar ismeretessé vált. A bankok és váltóüzletek a szombati nagy derut után revidáltak klienseik tőzsdéi angazsmáit és kiderült, hogy az árdevalváció nemcsak a fedezeteket emésztette fel, hanem már nagy tartozás terheli az ügyfeleket a rengeteg és hirtelen beállott differenciák fejében. A bankokban szombaton a késő éjjeli órákban dolgoztak és reggelre szétmentek a sürgönyök a pótfedezetért és utasításért. A felek tulnyomó része erre eladási megbízást adott, mert a már elveszített pénzt nem akarja további veszteséggel tetézni. A mai tömeges eladások már a bankklientéla exekutálása volt. A legjobb, a legbiztosabb, a legerősebb kezek futva szöknek, menekülnek. Nem akarnak már semmit, hadd vesszen, ami elveszett, csak valahogyan meneküljenek a további veszteségtől!

(Siri csend.)

A déli tőzsde megnyitása előtt alig husz-harminc ember lézeng a terebben. Az arcom fátság, reménytelenség ül. Az emberek alig szólnak egymáshoz. Egy kérdés hangzik gyöngén, alig hallhatólag.

— Mi lesz ebből, meddig még?

Megszólal a harang; jelzi az üzlet megnyitását. Halotti csend a válasz az üzletre hívó jelre. Senki nem mozdul, senki se kíváncsi semmire. Percenk mulnak és még mindig nem hangzott el egyetlen kötésre való ajánlat sem. Öt percig egyetlen egy árfolyam sem került felszínre. Csak nagy vontatva kezd azután kibontakozni valamilyen üzlet, ez is szerényen, szinte félve, szorongva.

Rettenetes, szörnyű, ilyen még nem volt — hangzik jobbról-balról. Tanácstalanul, mint egy vert sereg lézeng a hatalmas csarnokban a tőzsde reményét vesztett emberek.

(Segítség érkezik.)

Féleg felé Krausz Simon erősen kezd vásárolni. Először Magyar bank részvényt vesz nagyobb tételekben és csakhamar 8—10 koronával magasabban áll ez a papír. Egyszerre több nagy ügynök is vevőként lép fel és mindenféle értékeket kezd erősen vásárolni. Csakhamar tudomására jut a befenteseknek, hogy a délelőtti derut után a nagybankok vezetői elhatározták, hogy utját állják a további devalvációnak és tömeges vásárlásokat fognak végeztetni. Az elhatározást nyomon követte a tett és a piac legelőkelőbb ügynökei hozzáláttak nagyarányú vásárlásokhoz. Az intervenció hathatósan bizonyult. 1 órakor, fél órával a közbelépés kezdete után már tetemes árfolyamok voltak konstatalhatóak.

(Javulás.)

A déli tőzsdén az intervenció vásárlás következtében némely érték javult egy kevéssé, de általában végig gyöngé maradt a tőzsde és az árfolyamok a szombatihoz képest sokkal olcsóbban zártak, mint a következő árfolyamok. A tőzsde 4 százalékos koronajáradék 83.65, osztrák részvény 784.50, osztrák hitel 598, magyar bank 407, leszámitóbank 505, magyar bank 551.50, hazai bank 279, agrárbank 479, rimánvári 686, közuti 648, városi villamosvasut 363, salgótarjáni 669.

(Bécsben.)

Bécs, okt. 14. Az előbörzének kissé barátságosabb képe volt és az osztrák hitel, államvasutak és Skoda-részvények valamivel javultak is, de aztán egyszerre rohamosan kezdtek kínálni az alpesi bányarészvényeket, amelyek 13 koronával 929 ig estek. Erre aztán a többi értékek is elgyöngültek és a papírok mind vesztettek árfolyamukból.

(Berlinben.)

Berlin, október 14. A németországi nagy bankok ma délelőtti közös tanácskozásra ütek össze, hogy a börzék helyzetéről tárgyaljanak. Minthogy az a veszedelem fenyeget, hogy a váltó

ság a legerősebb töképezéseket is tönkre fogja tenni, a bankok elhatározták, hogy erős intervenció tevékenységet fognak kifejteni. A közönség rohamos eladó ajánlatait akképen fogják egyensúlyozni, hogy a vásárra vetett óriási mennyiségű értékeket átveszik. Egyébiránt megállapították, hogy az eladási ajánlatok a nagy bankoknál ma csekélyebbek voltak, mint szombaton.

Meghalt

az aradi honvédegyelet elnöke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14.

Meghalt Jankó Mihály, a szabadságharc hősi aradi katonája, aki véres csatákban ezer golyó röpke között sértetlen maradt a negyvennyolcas napokban és azóta törhetlenül megőrizte lelke és teste üdeségét nyolc évtizeden túl, egy vergődésteljes életen át. Most megaggottan, fáradtan, mégis csak meg kellett adnia magát a kérés/lehetetlen halálnak, amely ellen nem használ sem vitézség, sem hidegvér. Régen volt, midőn mint gyerekember, ifju piroskéjú diák felesapott Damjanics híres vitézei sorába, olyan régen, hogy nem értjük ma már meg a lelkesedést, amely akkoriban a sziveket rabul ejtette s viszont a jó Miska bácsi sem értette a mai kort, amelyet talán úgy hagyott most el, mintha elkívánczolt volna belőle.

Mit tudnak a ma és a tegnap szülőit, arról a tegnapi lángolásról, amely negyvennyolcban a magyar ifjak szívét hevítette, midőn Szolnoknál Windischgrätz hadi gyűrűjét áttörve győzelemről győzelemre vitték a magyar fegyvereket, midőn az osztrák lovasság ellen intézett vakmerő, szuronyroham után hallották Damjanics tábornok szájából a korholást: „Eszem azt a prókator lelkét, de máskor az efféle meg ne próbáljátok!” Így szidta a dicső hősi tábornok a biharmegyei jogász fiatalaságból egybeverődött híres 3 ik zászlóalj, melynek Jankó Mihály is katonája volt. A nagyváradi főiskola padjából állott be a vörös szipkások közé husz éves fővel.

A véres napok után Jankó sem kerülte volna el a besoroztatás megalázó keserű büntetését, ha nagybátyja, Jankó József, aki őt nevelte s aki Gyulay tábornok uradalmának vezetője volt, nem védi meg, nem fogadja házába. Pedig elég bajt okozott Jankó Mihály a nagybátyjának azzal, hogy a honvédséghez fűlésapott, amikor a nagybácsi az aulikus Gyulay tábornok bizalmas embere volt. Később, mint haláláig hűtársa és segédje hálálta meg az apai támogatást Jankó Józsefnek. Azután tovább őrlötte a szabadsághős derék veteránja az életet, míg az alkotmányosság vissza állításával régi honvédszázadosi rangját, ismét visszakapta egy időre. Mert Jankó Mihálynak, a harcoss vörössapkásnak a békés katonaszkodás nem volt inyére, inkább folytatta a küzdelmet az elemekkel és a mostoha földdel, míg nem a pihenni térő test fölé ráborul a koporsó és a régi drága hősi — kard.

Halálát gyászolni fogják mindazok, kiknek szíve a nagy idők emlékeire földobban, de gyászolni fogják agg bajtársai is, akiket agg korában is támogatni törekedett s akiknek — mint a honvéd egyelet elnöke — biztosítani igyekezett szűkös sorsukat.

Jankó Mihály a nagyváradi jogakadémia jurátusa volt 1848-ban, amikor kiűtött a magyar szabadságharc: A váradi jurátusok mind egy szál fogva tartottak és Damjanich tábornok zászlója alá csatlakoztak. Legtöbben a később oly híressé vált harmadik zászlóaljba kerültek. Ebben a zászlóaljban harcolta végig a nagyszerű forradalmi csatákat Jankó Mihály is. Az első között jart, nem egy sebet kapott és vitézségével végül is a századosi rangot érte el. A harmadik zászlóalj századosa volt, amikor jött a fegyverletétel. Az elnyomatás éveiben Jankó Mihályt jólelkű nagybátyja szabadította meg a zaklatásoktól. Jankó József hazafias érzelmű, de nyugodt ember volt, aki a nagy harcok alatt is békésen megmaradt Gyulay gróf osztrák tábornok birtokainak kormányzásánál. A derék nagybátyja mellett dolgozgatva, gazdálkodva töltötte az éveket Jankó Mihály a kiegyezésig. Ekkor rövid időre visszatért az elhagyott katonai pályára és régi rangjában, mint százados az újjászervezett honvédséghez neveztek ki. Ez a katonaszkodás azonban rövid ideig tartott és Jankó Mihály leköszönt rangjáról: polgári békére vágyott. Így, békében, elvonulva, boldogan töltötte éveit. Ma azután nyolcvannégy éves

korában örökös pihenőre tért Jankó Mihály. Egyetlen fia Jankó Imre, az aradi állami mértékhatóság tisztviselője lakásán hunyta végső álmára a szemét. Jankó Mihályt végzetlenül jó embernek ismerte mindenki. Minden kérésnek megnyitotta nemcsak szívét, munkaerejét, hanem tárcáját is és erejéhez mérten csak jót tett a hozzája fordulókkal. Annak a szeretetnek és bizalomnak a megnyilvánulása, amely Aradon körülvette az öreg urat, volt az is, hogy három év előtt az akkor elhunyt Simay István helyett az aradi negyvennyolcas honvédegyelet elnökévé választották. Ezt a tisztét hiven és gondosan töltötte be utolsó napjáig az agg szabadságharcos.

Elmebajos festőművész.

— Két őrfült Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14.

Tegnap két elkorult elméjű ember került az aradi közkórház megfigyelő osztályára. Az egyik Jancsó Jenő festőművész, aki Arad és Brád között a vonaton olyan félelmetesen viselkedett, hogy gyorsan be kellett szállítani a megfigyelőbe. A most száználmas sorsra jutott fiatalember rendkívül gazdag és intelligens családból való. Rokoni között egy aktív államtitkár is van. Jancsó apja a biharmegyei Vaskó községben volt ügyvéd. A fiúnak festőtehetsége volt és kiküldték a külföldi művészeti iskolákba. Az utóbbi években számos értékes festményt produkált és a fővárosi tárlatokon is szerepelt a neve. Egy esztendővel ezelőtt idegbántalmak kezdtek gyötörni és szanatóriumba szállították. Időközben ugyanis a szülei meghaltak és ez a körülmény fájdalmas hatással volt rá. A szanatóriumban nem nyerte vissza teljesen elméje régi frissességét, ámbar némileg gyögyultán távozott. Az orvosok azt tanácsolták, hogy hegyes vidékre menjen, mert az jó hatással lesz idegeire. Az apja régi barátjához, az Arad és Biharmegye határán lévő Pojana községben román paphoz ment, ahol meleg vendégszeretettel volt része. Vagy két hónapig normálisan is viselkedett, azonban az utóbbi hetekben rendkívül izgatott volt és folytonosan a társadalmi rend megváltoztatását hangoztatta.

— Én rá vár az a feladat — mondta — hogy a mai társadalmi rendet megbolygassam. Én a római pápával együtt megváltoztatom a világrendjét.

Elhatározta, hogy Rómába utazik és X. Piusz pápával együtt olyan tervezetet fog kidolgozni, amelynek alapján a mai rend teljesen megváltozik. A román papnak nagy fáradságába került, hogy otthon tudta tartani, a míg a bátyja, Jancsó Károly Budapestre, ahol szocialistavezér, megérkezik. A bátyja úgy mutatta, mintha helyeselné a római ut tervét.

— Majd én is elkísérek Rómába — mondta és tegnap, vasárnap reggel utnak is indultak együtt.

A szegény idegbeteg férfiú azonban Arad közelében nagyon izgatottan viselkedett a vonaton.

— Ez nem Róma! — kiáltozta — engem nem lehet becsapni, engem nem lehet más-hova vinni.

A bátyjának ugyanis az volt a terve, hogy egyenesen Budapestre szállítja, ahol valamelyik magántérbolydában helyeztetni el. Mivel azonban a veszedelmes rohamok következtében nem tudta tovább szállítani, Aradon helyezte el a megfigyelő osztályban, amíg Budapesten a tulzsufolt Schwarzer intézetben helyet csinálnak számára.

A másik őrfült, akit tegnap a megfigyelőbe vittek, egyelőre rejtélyes idegennek látszik.

Tegnap este ugyanis a Radnai úton lévő Hegyalja szállóból azt telefonálták a rendőrségnek, hogy ott egy gyanús viselkedésű férfi szállott meg, aki nem akarja kitölteni a bejelentő lapját. Bitt-

ner Róbert inspekciós rendőrtiszt rendőrt küldött érte és beszédbe elegyedett vele amikor besétáltatták.

— Én kérem most jöjök Zentáról — mondta — és Aradon szeretnék letelepedni.

— Mi a foglalkozása?

A férfi büszke önértéssel felelt:

— Én kérem ruha-orvos és 33 éves vagyok. Aradon ruhaszanatóriumot szeretnék létesíteni és azért jöttem ide. Nagy részvénytársaságot fogok itt létesíteni és olyan intézetet nyitok, amilyent az országban még nem láttak. Ez ügyben érintkezni fogok Reich L. bazárossal és Müller J. kelmefestővel is.

A rendőrtiszt konstataulta, hogy ennek a jól öltözött fiatalembernek az elméje meghibbant.

— Adok én önnek egy jó tanácsot. Itt a szomszédban lakik egy ruhaspecialista. Azzal lépjen érintkezésbe. Az segítségére lesz magának.

Bittner ezután egy rendőrrel átküldte a különös viselkedésű embert Kabdebó György dr. rendőrorvoshoz, aki konstataulta rajta az elmebajt s beszállította a figyelőbe. Mielőtt ez megtörtént volna, a rendőrségen érdeklődtek a nacionaléja iránt. Elmondta, hogy Szabó Károly a neve, de ragaszkodott ahhoz, hogy ő ruhaorvos. A rendőrség viszont megállapította, hogy a ruhaorvost a makói rendőrség sikkasztás címén 1910. óta keresi.

— Én nem sikkasztottam — mondta az elmebajos férfiú amikor meghallotta a vádat — én kitűnő családból való vagyok. Pankotán is ismernek engem. Az én barátaim a főszolgabírák és az alispánok.

Egyelőre a kórházban helyezték el és érdeklődnek Makón, hogy miért körözi őt a rendőrség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szinigazgató, a karhölgy és a páholy.

— Szendrey pörvesztés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14.

Az „Aradi Közlöny” megemlékezett annak idején arról a mulatságos pőrrel, amelynek szereplői Szendrey Mihály szinigazgató és egy aradi fiatal ügyvéd. A szinigazgató és az ügyvéd, akik régebben jó viszonyban voltak, összekülömböztek, sőt olyan súlyosan különböztek össze, hogy a fiskális provokálta Szendreyt. Persze párbaj nem lett belőle, mert a két fél jó barátai közbeléptek, azonban egy csomó kellemetlenség támadt belőle. A fiatal ügyvéd támasztotta a kellemetlenségeket, ott támadva meg Szendrey Miskát, ahol leginkább megsebezhetőnek vélte: t. i. a zsebénél. Azon a címen, hogy a szinigazgatónak jogi szolgálatot teljesített, 200 koronára beperelte az aradi járásbírósnál.

Szendrey Mihály azonban nem az az ember, aki hagyja magát, különösen, ha a legérzékenyebb pontján támadják. Egyrészt tagadta, hogy az ügyvéd oly szolgálatot tett volna, amelyért pénz jár, mert az a szolgáltatás baráti természetű és jellegű volt, másrészt azonban ellenkövetelést támasztott és 500 koronát igényelt a fiskalistól azon az alapon, hogy az ügyvéd egyik, a színházi karhoz tartozó hölgyismerősevel állandóan, szinte nap-nap után feljárt egy másodemeleti páholyba anélkül, hogy valaha is megfizette volna a belépés árát. Meg kell jegyezni, hogy az összetűzésre is ez adott okot.

A nagy ügy Éles Simon járásbíróhoz került, aki ma hozta meg az ítéletet benne. Érdekes indítvánnyal állott elő a napokban Szendrey, hogy a magáigazát megvédelmezze. Arra kérte a bírót, hogy hallgassa ki tanuképen a társulata tagjait, akik igazolni fogják, hogy az ügyvéd, valahányszor megjelent a páholyban, kiküldte a bentlévő tagokat, szóval okkupálta a páholyt, mert egyedül akart maradni a kisasszonnyal.

Ezt a kívánságot azonban a járásbíró nem teljesítette, mert nem tartozik a pör lényegére. A bíróság elutasította Szendrey Mihályt követelésével, mert a kihallgatott tanúk vallomásaiból beigazoltnak látta, hogy az ügyvédnek támiásszék bérlete volt és csak felvonásközökben járt fel a páholyba, akkor is a szinigazgató engedelmével, ellenben helyt adott a fiskális keresetének, mert megállapította, hogy ügyvédi ténykedés volt, amelyet végzett. A peresített összeget azonban felére szállította le, száz korona tőke és ötven korona perköltség megfizetésében marasztalva el Szendreyt.

Szendrey természetesen felebeztett és így nem sokára három komoly törvényszéki bírót is foglalkoztatni fog a karhölgygyel súlyosbított páholy esete.

Csernovics Diodor kitüntetése.

— Az állami jószágigazgató a Ferenc József rend középkeresztjét kapta. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14

Pozitív értesülésünk szerint Ófelsége, Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsost, állami jószágigazgatót a Ferenc József rend középkeresztjével tüntette ki s az erről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja tartalmazni. A magas kitüntetés méltó jutalma amaz érdemű és nagyjelentőségű közgazdasági tevékenységnek, amelyet Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, öt vármegyére kiterjedő hatáskörében mindenkor kifejtett.

Tudvalevő dolog, hogy a jószágigazgatóság fennhatósága alatt álló 140—150.000 holdnyi kincstári birtok kezelése, a Csernovics Diodor dr. igazgatása előtt sok kívánni valót hagyott hátra. Az ő érdeme, hogy a kincstári birtokok ma mindenütt az okszerű gazdálkodás szabályai szerint s a vetésforgók szigorú betartása mellett hasznosíthatnak és ilyenképen nincsenek többé kiteve a kiszarolásnak, illetve elértéktelenedésnek. Az ő érdeme az, hogy az államjavak eladását beszüntették s a kormány azoknak megtartását határozta el. Ő ismerte fel ugyanis legelőbb ama fontos nemzeti és szociális missziót, amelyre a kincstári birtokok a délvidéken hivatva vannak s amelyet csakis az állami birtokok megtartásával lehet sikeresen szolgálni.

Ő utalt rá legelőször, hogy a telepes községeket nem szabad csupán a rideg pénzügyi szempontból elbírálni és felettes hatóságának meggyőzése útján sikerült elérnie azt, hogy az állam a telepes községek gazdasági és kulturális fejlesztéséről állandóan és bőkezűen gondoskodik. Temérdek templom, óvoda és iskola, ártézi kut, munkaházak stb. tanuskodnak az ő helyes szociális érzékéről és 15 évi jószágigazgatói működésével sikerült elérnie azt, hogy a délvidéki telepes községek lakói, akik azelőtt alig-alig tangódtak, ma biztos uton haladnak a jólét és vagyonosodás felé.

Óriási érdemei vannak az állattenyésztés fejlesztése, a szövetkezési eszme népszerűsítése s a többtermelés propagálása terén. Állandó buzditásával sikerült elérnie azt, hogy a telepesek ma több mint 2000 holdon kerti gazdálkodást folytattak. Különös gondot fordít a kincstári telepesek és bérlok szaktudásának fejlesztésére, ezen célból meghonosította a telepes községekben a népies oktató előadásokat, ezeken kívül rendeztet méhészeti, analfabéta stb. tanfolyamokat. Ugyancsak az ő érdeme az is, hogy ma már a telepesek a honi ipar különböző ágaiban, különösen a fűzvesző feldolgozásához csaknem kivétel nélkül értenek és több községben a kosárfonással a téli időben *iparszerűleg* foglalkoznak s ezerszámra készítik a kupé és egyéb kosarakat.

Kiváló szervezőképességével, erős energiájával, üdvös reformjaival s a haladás iránti csodás érzékével a kincstári birtokok és telepes községek

administrációját mintaszerűvé fejlesztette. A régi szellemhez szokott tisztviselők nyugdíjba helyezése, új erők alkalmazása révén elérte azt, hogy ma oly módon álló lelkes és képzett tisztikar van, amelylyel a vidék egyetlen hatósága sem dicsekedhet, s amely tisztikar szívvel-lélekkel igyekszik megvalósítani a közjólét emelésére irányuló törekvéseit.

De nemcsak a tisztikar osztatlan szeretetét élvezzi, hanem a telepes községeken, kincstári bérlok és telepesek tizezein kívül állandó tiszteletnek örvend még oly községek lakói előtt is, akik a legkisebb nexusban állanak a Jószágigazgatósággal. Jellemző erre, hogy 1907-ben, 10 éves jószágigazgatói működésének ünneplése alkalmából közel 70 község választotta meg *diszpolgárául* és azóta is számos tanujelét adja hálájának és tiszteletteljes szeretetének. Csernovics Diodornak kiváló érdeme, hogy a feltűnést sohasem keresi, a társadalmi érintkezésben szerény, alkotásainál mindig a közérdek vezet, messze a jövőbe néz és lát és tevékenységét az ország, a közjó, a reája bizott intézmények fejlesztése és boldogítása irányítja.

Csernovics Diodor dr. közismert ósrégi nemes családból származik. Atyja: György gárdista kapitány volt a császári Miklós-huszároknál, aki az egész ezredével tudvalevőleg a szabadságharcban résztvett. Csakhamar vitézségének elismerésül őrnaggyá és ezredparancsnokká léptették elő.

Csernovics Diodor atyjának édes testvére volt Csernovics Emilia, Damjanich János honvédtábornoknak 1909. évben elhalt özvegye, az ország által rajongásig körülvett „nagy asszony”, aki 1847. augusztus hó 30-án lépett házasságra Damjanich-csal.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóságnak most kitüntetett igazgatója 1857-ben született Aradon. Az elemi négy s a gimnázium 3 első osztályából mint magántanuló az aradi minoriták gimnáziumában vizsgázott. 1870-ben a 4.ik gimnáziumi osztályt a temesvári piaristák gimnáziumában s a gimnázium 5—8 osztályát a budapesti piaristák gimnáziumában végezte. Mint 20 éves ifjú a képviselőház háznagyi irodájában, mint fogalmazó nyert hivatali alkalmazást, ahol négy évet töltött. Ez idő alatt letette a jogi szigorlatokat és doktorátust. 1881-ben lépett be a budapesti pénzügyigazgatóság szolgálatába. Őt hó után pénzügyminiszteri fogalmazóvá nevezték ki Szapáry gróf miniszter mellé az első osztályba. Egy évre a dohányjövédéki központi osztályba, 1887-ben miniszteri titkárrá nevezték ki s egyidejűleg az államjóságok kezelő osztályába lett beosztva. 1899-ben mint miniszteri titkár már ezen osztály vezetésével teljesen megbízták. 1892-ben miniszteri osztálytanácsossá nevezték ki. Ez állásban vette át 1897-ben az aradi kir. jószágigazgatóság vezetését.

Hogy a jószágigazgatóság keretén kívül a közgazdaság terén mily fáradhatatlan tevékenységet fejt ki, ezt bizonyítja az, hogy a rezsóházi (Rudolfnádi) ármentesítő társulat miniszteri biztosa, a torontál Rubováci ármentesítő társulat elnöke, az aradi marosvízi halászati társulat alelnöke, az Arad-csanádi egyesült vasutak igazgatósági, a pesti hazai első takarékpénztár igazgató választmányi tagja, az aradi állatvédő egyesület alapítója és választmányi tagja, Aradvármegye törvényhatósági bizottsági tagja stb. És hogy illetékes helyen mily nagy mértékben értékelték Csernovics Diodor ily sok oldalú s mindig közhasznú működését, azt igazolja többek között, hogy 1904. évben a III. oszt. vaskorona rendet, 1906. évben pedig a miniszteri tanácsosi címet és jeleget nyerte el.

VÁROS ÉS MEGYE.

A III. kerület érdekében. A III. ker. Polgári Kör kérvényt adott be a törvényhatósági bizottsághoz, amelyben a kerületekben a közutak szaporítását, a közutak tisztántartását és annak környékét kövezni kéri.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Küldőhivatali és hirdetői osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Kedd: *Az asszonyfaló*, operette.

Szerda: *Az asszonyfaló*, operette.

Csütörtök: *Brezeda ur*, bohózat. Bemutató előadás.

Péntek: *Brezeda ur*, bohózat. Másodszor.

Szombat: *A nagymama*, daljáték.

Vasárnap: Délután: *Artatlan Zsuzska*, operette. Este: *A jalu rossza*, népszínmű.

* Szöllősi Zsigmond dr. előadása. A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókja vasárnap délután az aradi felső kereskedelmi iskola nagytermében kezdte meg ez évi előadásainak ciklusát. A termet nagy, hölgyekkel sűrűn tarkított közönség töltötte meg. Krenner Vilmos, az aradi fiók elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd Szöllősi Zsigmond dr. tartotta meg felolvasását. *Az élet erdejében* volt a címe a csiszolt, irói szépségekben gazdag előadásnak, amely a társadalomtudományok és csoportjainak célját, hivatását, szükségét (mondotta el színes, a közönséget gyönyörködtető formák között. Az előadás egy részletét mai tárcánkban közöljük. Utána Krenner Vilmos fejezte ki a hallgatók köszönetét az előadónak.

* Brezeda ur. Kitűnő német bohózatra készült most a színház vigjátéki személyzete. A Magyar Színház idei műsorának egyik legjobb darabja, a Brezeda ur kerül színre a hét csütörtökjén.

* A nagymama. Érdekes reprize lesz szombaton az aradi színháznak, a Nagymama érdekes vigjáték kerül színre.

* Helyesbítés. A Képzőművészeti Társulat szombat délutáni ülésén a legszebb virágos ablakért az első díjat Rosenberg Arnoldnak Eötvös utca 10. sz. földszint itélte oda. A lapokban tévedésből Rosenberg Arturné neve állott.

* Nagy képkiallítás Kerpel könyvkereskedésében. November hó 1-én nyílik meg a Kerpel-féle könyvkereskedésben Solymosi Márton budapesti műkereskedő nagyszabású képkiallítása, melyen a legnevesebb művészek szebbnél-szebb festményei lesznek képviselve. Több mint 400 darab elsőrendű festmény fog a tárlaton szerepelni s azok igen méltányos, olcsó árakon és csekély havi részletfizetésre kerülnek majd eladásra. 6356

* A hogy a hercegek szeretkeznek. (Az Uránia slágerje) A legnagyobb érdeklődést eredményezte az Uránia színház jelenlegi diadalmas újdonsága, Feydeau francia író remek darabja. Az európai udvarok szerelmi botrányából kapta ki a legerdekesebbet és olyan színművet írt belőle, mely méltó a kiváló íróhoz és a mozik publikumát páratlan élvezetbe juttatta. Jellemző a darab fenyves beállítására, hogy az újságolvasó publikum ráismert a megtörtént udvari skandalumra. Ennél nagyszerűbb eredményt aligha ért még el a fantázia szüleményének tartott darab. Fenomenális ennek a lebilincselően érdekes darabnak a megjátszása. Elegáns, valóban fejedelmi miljö, például egy vadászati jelenet, melyben pazar vadászokcsik, elegáns vadásztársaság és fejedelmi szolgahad szerepelnek. A művészek, akik a szerepeket játsszák, mind elsőrangú talentumok, úgy, hogy a darab szenzáció számba menő tárgya mellett, még sok és tökéletes élvezetben van részünk. A nagy attrakció még kedden kerül színre. 175

* Dr. Gar el Hama második része lesz az Uránia szerdai szenzációja. Még élénk emlékezetben van a keleti gonosztevőnek első megdöbbentő raffiniációval elkövetett gaztette. Most meglátjuk a keleti rémnek újabb és még borzalmasabb gonosztettét. A páratlan újdonság dátumát ajánljuk figyelemmel kísérni. 175

* A villamos szikra. Régi igazság friss eleven feldolgozásban. A szerelem mindenható befurakodik, még a komoly tudomány műhelye sem lehet meg nélküle. Weriche professzor a tudományos kutatásoknak szenteli az életét, de eléje kerül egy szép, kívánatos leány, akinek az üdesége felmelegíti az ő nyugodt véréit is. Rossz szemmel nézi ezt a kései házasságot a tanár fia, aki az első házasságból származott. Az apa kiengeszteli a fiút, rákényszeríti, hogy csókolja meg a fiatal mostohaanyját. A két ajak össze-

forr s a tisztelet csókja helyett a szerelem érzéki csókja csattan el. Ez a csók aztán megrázó tragédiának a rugója. Az öreg professzor keveset foglalkozik fiatal feleségével, mert a villamos szikrákat leli. A fia nem atarja kijátszani az apját s így a szegény fiatal asszony teljesen magára marad. Vagy nem is marad magára. Hiszen a hűséges kutyája kitart mellette. El kíséri az asszonykáját a tenger partjára, ahol azonban hiába vár, az asszonya nem tér többé vissza... Művészi megjátszásban s igazán pazar rendezésben kapjuk vissza a vászonlapról ezt az érzelmi momentumokkal átszőtt megható történetet. Különösen csodaszép az a jelenet, amikor a fiatalasszony öngyilkos lesz. A nagyszerű, háromfelvonásos drámában még csak kedden gyönyörködhetik a közönség az Apolló színházban. 177

* Az elfogyott kiadású Fráter-, Balázs nótáskönyvek Kerpelnél még mindig kaphatók.

Nincs remény a békére.

— Törökök letörése Szerbiába. — A Balkán államok a nagyhatalmak ellen

Saját tudósítinktól.

Arad, október 14.

A borulás a Balkán, azt is mondhatjuk, egész Európa fölött a mai nappal még vastagabb lett, még fenyegetőbb. A szövetkezett államok végre átadták válaszukat a hatalmak jegyzékére és ez a válasz olyan föltételeit szabván a leszerelésnek, amelyeknek elfogadását, vagy teljesítését Törökország részéről még remélni se lehet, egy lépéssel megint közelebb hozta — a háborút. Törött szárnyal, megvérzetten menekül a Béke a Balkán félszigetről: a jó Isten tudja, hogy hol lesz biztos, nyugodt, tartós pihenőhelye? Odalent a háboru hódít és terjeszkedik, állítólag már szerb földön is megvetve a lábát. Arról jön ugyanis a hír, hogy török csapatok átnyomultak Szerbia határára.

Az olasz-török béketárgyalásokon is nehéz, fojtó köd ül. A döntő szó kimondásának kedde este a legujabban megszabott terminusa. De ezt a szót most már legalább is annyi aggodalom várja, mint bizalom és jóreménység. Ma érkezett távirataink ezek:

Véres harcok.

— Szerb és montenegrói csapatok összetűzése a török katonasággal. —

Belgrád, október 14. Szerbia és Törökország között ma megkezdődött a háboru. Ma reggel török csapatok betörték Risztovácba és Vrobovába. Vranja mellett százhuszezer török katona lépett át a határon. A szerb kormány ennek hírére proklamációt adott ki, amelyben azt mondja, hogy a törökök megtámadták az országot, ami legjobban bizonyítja, hogy reformokra egyáltalában nem gondolnak. Szerbia védelmezni fogja magát és fölveszi a harcot.

Belgrád, október 14. Reggel kilenc órakor Risztovácba érkezett jelentés szerint ma reggel öt órakor a török csapatok Risztovác és Gorni Vrto Vrs között átlépték a szerb határt és megtámadták a szerb csapatokat. A harc megkezdődött. Heves puskaropogás fejlődött ki, melyet hamarosan felváltottak mindkét részről az ágyúk. A tüzérség felfejlődött s úgy szerb, mint török részről szünetlenül dörögtek az ágyúk egész délelőtt. Délben tizenegy órakor a csata még mindig tart. A törököket sikerült a szerb sorkatonaságnak visszaszorítani a határig, ahonnan fedett hadállásokból tüzeltek tovább a szerb csapatokra. Török részről öt, szerb részről egy ember esett el. Sok a súlyos sebesült.

Belgrádból jelentik: A török csapatoknak Szerbiára vonatkozó betöréséről hivatalos hírek kerültek forgalomba, melyek szerint mindkét fél csak fedett állásokban harcolt és a harc csak mérsékeltén folyik. A szerbek részéről két ember meghalt, többen megebesültek. Délután a török csapatok visszavonultak Macedóniába, a szerb csapatok megtartották pozíciójukat. Vezető szerb körökben azt hiszik, hogy a Porta magyarázatot

fog adni a történetekért, minthogy Szerbia nem adott okot a betörésre.

Belgrádból jelentik: A risztováci harc lefolyásáról még mindig hiányzanak részletek. Mint-hogy azonban a harc tíz óra hosszat tartott, valószínű, hogy komolyabb akcióról lehetett szó. Belgrádban nagy izgatottságot keltett a harc újabb kitörése.

Szalóniki, október 14. Palánkából jelentik, hogy a bolgár és török határőrök közt kisebb összeütközések voltak. Mindkét részről hevesen tüzeltek. A veszteségek még ismeretlenek. Egy bolgár banda az Istip és Kocsana közti hid egy részét legberöpítette és néhány kisebb fahidat felgyújtott. A kárt rövid idő alatt helyrehozzák. Mint az ideérkező jelentésekből megállapítják, a Berána körüli harcok igen hevesek. A montenegróiak dacára annak, hogy többször támadtak, a török csapatok és az albán önkéntesek haláltmevető harca folytán eredményt nem értek el és nagy veszteséggel kénytelenek voltak visszavonulni. A harc szintere Bjelopoljéig terjed. Egész nap heves ütközések vannak. Részletek még hiányzanak. Jeniste-Vardar környékén egy kétszáz emberből álló bolgár banda csendőrökkel és török katonákkal harcol. A bolgárok a katonák ellen bombákat dobtak, minek folytán több ház lángba borult. Remélik, hogy a bandát megsemmisítik.

Páris, október 14. Konstantinápolyból este érkezett jelentés szerint Berána mellett a harc tovább folyik. A montenegróiak Gusinje, Plava és Akova felé nyomulnak előre. Ezek utjukban heves ellentállással találkoztak. Egy észak felől Akova felé nyomuló török csapattal összeütközve a montenegróiak nagy veszteségeket szenvedtek. Elkeseredett ellentállásra találtak a Tuzi irányában operáló montenegróiak is. Rendkívül heves összeütközések voltak itt. A török haderő, mely Tramina vidékét tartotta megszállva, visszaverte a montenegróiakat és a Skutari-tó és a tenger közti területen nyomul előre.

Podgorica, október 14. A kora hajnali óráktól délután négy óráig tartó csata után az északi hadsereg, amelynek Vukotics tábornak a parancsnoka, megszállotta Belopolje várost. A szerb lakosság ujjongva üdvözölte a montenegrói csapatokat. A templomban istentisztelet volt Miklós királyért.

Podgorica, október 14. Ideérkezett jelentések szerint a montenegróiak tegnap Bjelopolje városát bevették és ott ideiglenes montegrói hatóságot létesítettek.

Prisztina, október 14. Az albánok a határ ellen készülnek vonulni, ahol a szerbek sáncokat emelnek. A szerb határ mentén mindenütt megteszik az előkészületeket az ellenségeskedések megkezdésére. A sorcsapatok mellett nagy tömegben vonulnak az önkéntesek. Szalónikibe folytonosan hadianyagszállítmányok érkeznek.

London, október 14. A podgoricai véres ütközet, mint azt a most érkező és részletesebb jelentésekből meg lehet állapítani, csupán az előző csatározásainak láncolatából állt. Utóbb érkezett jelentések szerint a montenegróiak által elfoglalt Decsics erősség egy régi kisebb hegyi erődítmény. A harcok határozottan véresek voltak, mert a montenegróiak saját bevallásuk szerint kétszáz embert veszítettek. Török részről száznál több halott és kétszáz fogoly a veszteség. A podgoricai tábori kórházakban négyszáz súlyos sebesült fekszik. A könnyebb sebesültek maguk közték be sérüléseiket. Ambulanciában, továbbá lovakban és fuvarban nagy a hiány. Ez utóbbiak hiánya megnehezíti a montenegróiak előrenyomulását Skutari felé. Decsics váracskán kívül a sipcsaniki őrház és a kis Tuzi őrség került a montenegróiak kezébe.

Szalóniki október 14. Gümiendse mellett egy kétszáz főnyi bolgár banda hatolt török területre és meglámadta Jeniste-Vardart. A török határőrök és csendőrök visszautzták a bandát, amely közben több kisebb községet felgyújtott és a török katonák közül sokat bombával felrobbantott.

Fiume október 14. Az Ungero-Croata Skoda nevű gőzöse, amely most tért vissza Obootiból a Skutariából a montenegrói határ mentén az Adriába ömlő Bojana folyón is végighaladt. A Skoda kapitánya jelenti, hogy amerre csak a Bojana partjáról el lehetett látni, a montenegróiak mindenfelé felgyújtották a falvakat. A folyó montenegrói partján mindenhol fegyveres katonák ürködtek, de a gőzöst utjára engedték.

Cetinje október 14. Niki'a a háboru kitörése előtt kibékült két régi haragos rokonával Boso Sako vajdával és Petrovics vajdával. A két vajvoda esztendő óta tartó ellenségeskedés után nyújtott békejobbot a fejedelemnek és vele együtt a podgoricai táborba siettek. Boso Sako vejét Radovics egykori miniszterelnököt, aki a hirhedt bombapör óta fogságbanült, kiengedték a börtönből. Radovics is a hadsereghez csatlakozott.

Szalóniki október 14. Esszad pasa seregével Skutari felé tart és már Aktse Hisszart is elhagyta anélkül, hogy ellentállásra talált volna. Aktse Hisszárban egy zászlóaljat hátrahagyott hátvédnek, hogy az ellenséges szándéku malisszorbandák esetleges támadásától, amely Bekana irányából fenyeget, védve legyen. Ma az aktse-hisszári zászlóalj csakugyan megtámadták a malisszorok, de súlyos vereséget szenvedtek.

Törökország készülődése a háborura.

Konstantinápoly, október 14. Törökország már az utolsó előkészületeit is megtette a háboru kitörésére. A Balkán államok követői besomagoztak és utra készen állnak minden percben. Az idegen hatalmak katonai attaséi is utazni készülnek a harctérre, hogy már az első komoly összetűzéseknél jelen legyenek. Anatóliában ezrével jelentkeznek az önkéntesek. Konstantinápolyban pedig az előkelő társaságnak igen sok férfi és női tagja betegápolónak jelentkezett és sokan felajánlották, hogy házukat kórháznak rendezik be a sebesültek részére. — A városban az a hír terjedt el, hogy a szultán holnapután felkeresi a hadügy-minisztérium előtti téren ideiglenesen berendezett főhadiszállást.

Visszautasított török önkéntesek.

Szerajevó: Az itteni török főkonzulátuson igen sok fiatal boszniai mohamedán jelentkezett, hogy önkéntesnek akar belépni a török hadseregbe. Ressoul effendi szerajevói török főkonzul kénytelen volt a jelentkezőket visszautasítani azzal, hogy a boszniai tartományi főnökség engedélye nélkül nem fogadhatja el a jelentkezéseket. A boszniai kormány természetesen nem ad engedélyt senkinek egyik balkáni hadseregbe lépésre sem.

Nagyhatalmak akciójának kudarca.

— Visszautasító válaszok a közös jegyzékre. —

Konstantinápoly, október 14. A miniszteri tanács harminchat órai tanácskozás után visszautasította a hatalmak együttes jegyzékét, amelyben e reformok gyors és energikus keresztülvitelét követelték.

Konstantinápoly, október 14. A török kormánynak a nagyhatalmak jegyzékére ma adott válasza rendkívül konciliáns hangon van tartva. A válaszjegyzékben a porta kijelenti, hogy Törökország belátta a reformok alkalmazásának szükségét, hogy ezzel harmóniát teremtsen a heterogén elemű lakosság között. Azonban úgy hiszi, hogy tekintetben az idegen befolyás csak ártalmas lehet az ügyre. Az eddigi reformkísérletek sikertelenségének okát azokban a merényletekben látja a kormány, amelyeket bizonyos rablóbandák követtek el. Törökország a hatalmak által tett kivánásokhoz csatlakozik, hogy elhárítson olyan konfliktusokat, amelyek súlyos következményekkel járhatnak. A jelenlegi török kormányt nem lehet az előző kormányok mulasztásaiért felelősségre vonni. A jelenlegi kormány igyekszik a múlt hibáival szakítani. A török hatóságok utasítást kapnak, hogy az 1880-as reformtörvényt mennél gyorsabban hajtsák végre.

Szofia, október 14. A bolgár kormány vasárnap este küldte meg válaszigyzékét az osztrák és magyar, orosz közbelépésre és egyidejűleg átadta a jegyzékét Törökország követének is.

A török követségnek átnyújtott jegyzék fölso-rolja a radikális reformokat, a melyek egyedül volnának alkalmasak a Törökországban élő keresztény népek szármalms sorsának javítására. Ezek: a provinciák közigazgatási önkormányzata, belga vagy svájci lökormányzó, választott tartományi gyűlések, regionális csendőrség és polgárőrség, valamint az oktatás szabadsága. E refor-

mok megvalósításával legfőbb tanács, melyben keresztények és muzulmánok egyenlő számban foglalnak helyet; nyerne megbízatást, a nagy hatalmak nagyköveteinek s a négy balkáni állam konstantinápolyi követének felügyelete alatt. A jegyzék felszólítja a portát, jelentse ki, hogy ezt a követelést elfogadja, egyúttal pedig kötelezze magát arra, hogy a jegyzékben és a hozzácsatolt magyarázatban megjelölt reformokat hat hónapon belül megvalósítja és hogy hozzájárulásának bizonyítékul hajlandó a mozgósító rendeletet visszavonni.

Nyonban a fenti jegyzék átnyújtása után a külügyminiszter Ausztria és Magyarország és Oroszország követeinek átnyújtotta a bolgár kormány válaszát közös jegyzékükre.

A válaszban a bolgár kormány egyetértésben a görög és szerb kormányokkal köszönetet mond van európai Törökország lakosságának sorsa iránt tanúsított érdeklődésükért, azt a nézetet fejezi ki, hogy *kegyetlen dolog volna abbahagyni a farda-dozást*, amely az ottomán birodalomban élő keresztény népek számára radikálisabb és határozottabb reformokat akar elérni, melyek száználmas sorsukat valóban megjavíthatják. Ezért a három balkáni állam kormánya azon a véleményen volt, hogy közvetlenül őfelsége, a szultán kormányához kell fordulnia, megjelölve a bevezetendő reformokat, valamint ama garanciákat, amelyek a reformok becsületes megvalósítását biztosíthatnák.

A válaszjegyzékhez a török követségnek átnyújtott jegyzék és magyarázat másolatai vannak csatolva.

Szófiából jelentik: Tegnap, amidőn Bulgária átadta a jegyzéket Ausztria-Magyarország és Oroszország követeinek, *Gesov* miniszterelnök emlékeztette a követeket ama szavakra, amelyeket az egykori orosz hadügyminiszter Suvalov gróf intézett volt 1877. márciusában lord Derbyhez. A történelmi jelentőségű szavak ezek voltak: „Azon áldozatok után, amelyeket Oroszország a mozgósítás érdekében tett, csapatait többé nem engedheti el anélkül, hogy látható eredményeket el nem ért volna a törökországi keresztények helyzetének javítására vonatkozólag. *A császár a békét kívánja, de nem kívánja a békét mindenáron!*” Ez a jelenlegi bolgár kormány álláspontja is.

Szofia: Ha Törökország szerdaig nem válaszol a bolgár kormány jegyzékére, akkor átnyújtják az ultimátumot és gyorsan következnek a véres támadások.

Londonban — mint késő éjjel jelentik — *kikerülhetlenné tartják a háborút*. Habár a bolgár jegyzéknek nincsen ultimátum jellege, mégis biztos a háború, mert a bolgár csapatok már megkezdték a legkomolyabb fölvonulást.

Belgrád, október 14. Hivatalos közlés szerint tegnap a szerb kormány a belgrádi török követnek jegyzéket nyújtott át, amely a balkáni államoknak Törökországgal szemben hangoztatott követeléseit tartalmazza. A jegyzék teljesen azonos a bolgár kormány által átnyújtott jegyzékkel és ugyanaz a magyarázat is van csatolva hozzá. Közvetlenül a jegyzéknek átnyújtása után a szerb külügyminiszter Ausztria és Magyarország és Oroszország követeinek átnyújtotta a két hatalom jegyzékére adott választ. Ez is teljesen azonos a bolgár kormány válaszával. A szerb kormánynak Törökországhoz intézett jegyzékét és a nagyhatalmaknak adott válaszát politikai körökben mindenütt helyeslik.

Atén, október 14. Vasárnap este nyolc órakor a török követségnek átnyújtották a görög kormány jegyzékét.

A jegyzéknek nincs ultimátum jellege és *határidőt nem szab a válaszára*. Azt kívánta csupán, hogy *Törökország*, amely a mozgósításra előzőnek adott parancsot, *első legyen a leszerelés elrendelésében is*.

Atén, október 14. A jegyzéknek a török követnek való átnyújtásával kapcsolatban incidens történt. Miután a balkáni államok az utolsó héten azt a sajnálatos tapasztalatot tették, hogy a

török távirók a táviratokat rendszeresen megcsontítják, elhatározták, hogy a jegyzéket az ottomán követségeknél nyújtják át. Belgrádban a jegyzék átnyújtása délután négy órakor történt. Az ottomán követ átvette a jegyzéket és közölte kormányával. Aténben és Szófiában a jegyzék átnyújtása este nyolc órára volt kitűzve. A török követ átvette a jegyzéket és kérte azt a kedvezményt, hogy a jegyzéket azonnal megtáviratozhassa Konstantinápolyba. Három órával később a török követ a jegyzéket visszaadta. Koromilasz külügyminiszter azt válaszolta, hogy a már átvett jegyzék visszaadását nem veheti tudomásul és a jegyzéket átnyújtottnak tekinti. A jegyzék szövegét erre visszaküldte a török követségnek.

A szerb hadüzenet.

Szaloniki, október 14. A határról érkező hírek szerint a szerbek minden előkészületet megtettek a harcra. A határra állandóan erős csapatok érkeznek Nis felől. A hadiszerek szállítása is lankadatlanul tart. A vladikihani magaslatokat erős tüzérség szállotta meg. A török csapatok hadállásait kémei serege igyekezik kipuhatolni.

Belgrád, október 14. A király ma Nisbe utazik s mielőtt ott megérkezik, a szerb kormány azonnal megüzeni a háborút. Szerbiának a háború már eddig is naponként egy millió frankba kerül.

Bolgár-szerb tanácskozás.

Belgrád. Mint a *Politiká* nak Szófiából jelentik, *Péter* király múlt pénteken Pitor közelében az udvari vonaton találkozott és egy óra hosszáig tanácskozott *Ferdinánd* bolgár királlyal. Még meg nem erősített hír szerint *Gesov* bolgár miniszterelnök az utóbbi időben Belgrádban volt.

Semleges a monarchia?

— *Európai kormányok a békéért.* —

Bécs, október 14. Belopolje megszállása Ausztria-Magyarország magatartását egyelőre nem változtathatja meg. A novibazári szandzsák török terület és annak megtartásáról Törökországnak kell gondoskodnia. Még ha a törökök gyengesége folytán a montenegróiak és szerbek nyomulnának is a szandzsákba, *akkor sem lehetne a monarchiának oka a beavatkozásra*. Csupán a háború befejezése után kell majd a monarchiának gondoskodnia arról, hogy *utját dél felé el ne vágják*. Az itteni körök véleménye szerint komoly és döntő eseményeket a harctéren a hét vége előtt nem lehet várni.

Berlin, október 14. Itt az a nézet alakult ki, hogy a Balkán államok kormányai nem tesznek váratlan és gyors lépéseket és így a hatalmaknak idejük van a tárgyalások folytatására és végül együttes eljárásban a megállapodásra.

Párisból jelentik: A kormány utasította nagy követeit, hogy tegyenek lépéseket egy konferencia egybehívására, amely a Balkán kérdés megoldásával foglalkozzék.

Milanó, október 14. Az *Avanti* római levelezője interjút folytatott *Gilotti* miniszterelnökkel, aki kijelentette, hogy Törökország új követeléseket támasztván, Olaszország kényszerítve érzi magát a háború folytatására. A balkáni események nem befolyásolhatják Olaszország állásfoglalását. A mi ügyünket nem döntheti el európai konferencia. *Olaszország nem halad egytől a balkáni szövetségesekkel és semmi összeköttetést se tart fenn velük.*

— Véleményem szerint a balkáni háborút a hatalmak lokalizálják és ettől *nem kell félni Európá békéjéért.*

Oroszország magatartása.

— *Fel lépés a Balkán államok ellen.* —

Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* bécsi levelezője jelenti: Jól értesült orosz helyről tudósítanak, hogy az orosz kormány értesítette *Nikita* királyt, hogy a *cár* tőle az orosz politika iránt tanúsított engedetlensége miatt a 2 és fél

millió franc szubvenciót megvonja. A november elsején esedékes ráta már nem is fogják kifizetni neki.

Bukarestből jelentik: Az *Universul bécsi* levelezője jelenti: Tegnap *Dumain* francia nagykövet és *Giers* orosz nagykövet magukhoz kérték *Simes* György szerb követet és *csodálkozásukat fejezték ki* előtte *Pasics* miniszterelnöknek a *Neue Freie Presse*ben vasárnap megjelent ama nyilatkozata felett, hogy amennyiben *Ausztria-Magyarország* háborúba keverednék a Balkánon, *ugy világháborúra van kilátás*. *Dumain* kijelentette, hogy ez a nyilatkozat Ausztria-Magyarország burkolt kihívása, amelyet Franciaország határozottan helytelenít. Az orosz követ követelte, hogy a szerb kormány *rögtön cáfolja meg az interjút*, mert különben az orosz kormány kénytelen volna e tekintetben állást foglalni.

Pétervár, október 14. Orosz kormánykörökben nagy megütközéssel fogadják azt a nyilatkozatot, amelyet *Pasics* szerb miniszterelnök egy külföldi hírlapíró előtt arról tett, hogy Oroszországnak aktív támadással kell felelnie, ha az osztrák-magyar monarchia beavatkoznék a balkáni konfliktusba. Az orosz kormány követelni fogja, hogy *Pasics* energikusan és minden kétséget kizáróan demontálja ezt a nyilatkozatot, mert ha ez nem történnék meg, ez esetben *Pasicsra* nézve a legsúlyosabb konzekvenciák következnek el.

Elfogott szerb kém.

Szerajevó, október 14. A 15. hadtest parancsnokságának épületében ma délben egy rejtelmesen viselkedő polgári ruhás embert tartóztattak le, aki a déli szünet alatt a hadtestparancsnokság folyosóján kóborolt és az elhagyott hivatali szobákba igyekezett behatolni. Kihallgatásánál minden feleletet megtagadott és a nevét is vonakodott elárulni. Megmotozták és egy katonai feljegyzésekkel telt jegyzőkönyvet találtak nála. A helyőrségi fogházban őrzik a rejtélyes idegent, akiben veszedelmes szerb kémeket sejtnek.

Anarchia a szandzsákban.

Szerajevó, október 14. A novibazári szandzsákból *Piceljéből* és környékéről vasárnap több, mint huszonöt török bég és aga érkezett *Szerajevóba*. A menekültek, akik családjukat és értékes ingóságait is magukkal hozták, bosnyák földön akarják bevárni a háború végét. Híradásuk szerint a szandzsákban nyílt anarchia dühög és a muzulmánoknak reitenni kell életükért az orgyilkos szerb bandák miatt.

Az olasz-török béke.

Róma, október 14. A *Messaggero* nak jelentik *Ouchy* ból: Az olaszok által szabott határidő kedden jár le. Az egyik török béketárgyaló ezt mondta egy újságírónak:

— A helyzet nagyon komoly, de nem kétségbeesítő. Meg lehet, hogy holnap utasítanak, hogy utazzam el, de az is meglehet, hogy azt az utasítást kapom, hogy a békepontokat irjam alá. Egyelőre nincs okunk, hogy pesszimiztikusak legyünk.

A kormánykörök úgy vélekednek, hogy *Ouchy* ban a tárgyalás meghiusult s meg vannak róla győződve, hogy a törökök a békejegyzőkönyvet nem fogják aláírni. A flotta, amely tegnap, vasárnap indult el, kedden reggel eddig még szigorúan titkolt célpontjára, el fog érkezni.

Az olasz-török béke ügyében — tárgyaló delegátusok délután 5 órakor megszakították a tanácskozást és kijelentették az újságíróknak, hogy *jelentős közeledés történt a béke felé.*

Ferenc József a bel- és külpolitikáról.

— Érdekes nyilatkozatok a második delegációs ebéden. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 14.

Ma volt a második delegációs ebéd Schönbrunnban, amely lefolyásában nagyon hasonlatos volt a szombati diner-hez. A király most is igen jó kedvű volt és a cercle során egész csomó képviselőt tüntetett ki megszólításával és egy sor érdekes kijelentést tett a kül- és a belpolitikai kérdésekről.

Az ebéd befejeztével először az osztrák és a magyar delegáció elnökeit, majd a két miniszterelnököt szólította meg, azután meglepetésszerűen Zsilinszky Mihály v. b. t. t.-hez fordult:

— Már rég nem láttam Önt. Hogy van?

Zsilinszky elmondotta, hogy legutóbb Bécsben súlyos baleset érte. Elcsuszott a járdán és eltörte a lábát. Ezért nem vehetett részt a delegációban.

— Nagy sajnálattal vettem tudomást az Ön balesetéről — mondotta a király. — De most már részt vesz a delegációk tárgyalásán? Végül közölné a delegációs tárgyalások?

Zsilinszky azt felelte, hogy nézete szerint a magyar delegáció holnap befejezi tárgyalását, amire a király megjegyezte:

— Nagy örömmre szolgál, hogy a magyar delegáció nagy és lelkiismeretes munkát végzett. Ezután Khuen-Héderváry Károly grófhoz fordult a király:

— Örövendek, hogy Önt viszontláthatom és hogy az ügyek oly szépen haladnak előre a delegációban, noha nem csekély munkát kell véggezniük. — Mi lesz a képviselőházban Budapesten?

— Ott aligha lesz egyelőre munkánk — volt a válasz, miután a delegációk nemsokára Budapesten fognak ülésezni. Remélhető, hogy idővel mindenki bele fog nyugodni abba, aminek törtennie kellett!

— Ennek nagyon örvendének — mondotta a király.

Dániel Ernő báró előtt kifejezte abbéli örömet, hogy újból láthatja és hogy egészsége helyreállt. Majd így folytatta:

— Önnek igazán nehéz feladata volt. Örülök, hogy olyan gyorsan befejezték a munkát. Ezután Harkányi Frigyes báró titkos tanácsost, a delegáció volt korelnökét, szólította meg a király.

— Örömmel láttam, hogy Ön mint korelnök, oly könnyedén legyőzte a nehézségeket, amelyekkel meg kellett küzdenie és a rendet nagyszerűen fenntartotta. — Majd megjegyezte: Ön igen jól néz ki a korához képest.

— Ha felségedet látom — felelte Harkányi — akkor érzem csak, mennyivel idősebb vagyok, mint felséges uram!

Ezután Náray Lajoshoz fordult és megdicsérte beszédét, melyet pénteken a delegációban tartott.

— Örülök — mondotta a király — hogy a delegáció oly gyorsan és precízen dolgozott. Remélem, hogy a magyar képviselőház is megint munkaképes lesz és a béke nemsokára helyreáll.

Dániel Gáborral az erdélyi árvizről, Nagy Ferencsel a külügyi helyzetről beszélgetett.

— Remélem — mondotta a király — hogy súlyosabb európai komplikációk nem fognak beállani.

Ezután Hosszu Vazul lugosi püspök került sorra:

— Örülök, hogy felépült súlyos betegségéből. Nagyon sajnálom a szegény lugosiakat, akiknek az árvíz, mint hallom, nagy károkat okozott.

Darvai Fülöpöt, a katonai bűnvádi perrendtartás előadóját is nagyon megdicsérte. Darvai így felelt:

— Remélem Felség, hogy a reform hazánkra és a hadseregre üdvös lesz.

— Én is remélem, hogy üdvös és hasznos lesz — felelte a király.

Hegedűs Lóránttal a véderő bizottság működéséről beszélgetett. Majd áttért a képviselőház működésére:

— Remélem, hogy nemsokára helyreállnak a magyar képviselőházban is a békés és normális viszonyok.

Issekutz Győzöttől ezt kérdezte:

— Nemde Ön erdélyi és híve az én poétikámnak? Az Ön vidékét sulyosan meglátogatták az elemek csapásai.

— Az összes elemi károkat el fogjuk felejteni — mondta Issekutz, — csak felségedet jó egészségben lássuk, ami a két ország legfőbb vágya.

— Hagyja ezt — mondotta a király. Az öreg kor már maga is betegség!

— Mindkét állam örömmel látja — felelte Issekutz, — hogy felséged kivételt képez a szabály alól.

Telegdy Józseffel belpolitikai kérdésekről és a biharmegyei állapotokról beszélt. Szekulics László megkérdezte:

— Melyik kerületet képviseli?

— Karlócat, Felséges Uram!

— Ugy? mondotta a király. No maguk most nem a legjobban állnak. Ezután a lakosság magatartása felől érdeklődött:

— A lakosság egészen nyugodt — mondta Szekulics.

— No ennek örülök. Remélem jó vége lesz a dolognak!

Majd Okolicsányi Lászlóhoz fordult:

— Milyen bizottságban dolgozik?

— A véderő bizottságban!

— Ön ezelőtt előadója volt a bizottságnak, ugye?

— Igen Felség négy éven át — volt a válasz.

— Örövendék — mondta a király, — ha a delegáció Budapesten is olyan gyorsan dolgozna, mint itt Bécsben.

— Reméljük felséges uram, hogy a parlamentben nemsokára helyreáll a béke.

— Nagyon örülök — mondta a király — hogy a parlamenti többség olyan szépen összetart.

Ezután Werner Gyulával és Melczér Vilmosmal váltott néhány szót, majd az osztrák delegátusokkal beszélgetett a király. A cercle ez alkalommal harminc percig tartott.

Itt említjük meg, hogy a szombati ebéden a király melegen érdeklődött Justh Gyula egészsége iránt és örömeinek adott kifejezést hogy javul.

Legujabb.

Görögország bekebelezte Krétát.

— Lapzártja után érkezett táviratok. —

Görögország ma szenzációs cselekedetet művelt. Kréta szigetét, amely jelenleg Török birtok, politikailag bekebelezte.

Athénben ma délután ülést tartott a görög képviselőház, amelyben Kréta követei is megszoktak jelenni. Venizelos miniszterelnök kijelentette, hogy Görögország annektálta Krétát. A krétai képviselők a görög képviselőház tagjainak tekintésük magukat máttól fogva, utazzanak haza és a görög törvények alapján újból választassák meg magukat.

— Mi — ugymond a miniszterelnök — mindent elkövettünk a békéért, de most már csak fegyverrel érhetjük el céljainkat. Mi erre is készek vagyunk.

Atén: Ma kiderült, hogy a török kormány napokig tárgyalat Görögországgal, hogy azt kiugrássa a balkáni szövetségből. Törökország átengedte volna Krétát a görögöknek, ha azok Epirusban megfelelő területet engedtek volna át neki. A megegyezés azonban nem jött létre és ez idézte elő a képviselőházban ma történeteket.

GYÁSZROVAT.

— Halálozások. Hosszas szenvedés után ma éjjel meghalt Lendvay Ferenc jószágigazgatósági számgyakornok, nevelő atyjának Csernóczky Mihálynak házában. Csak néhány napja, hogy az elhunyt a halál küszöbén, a kórházi betegágyban házaságra lépett Nagy Ilonkával, Nagy Barnabás pénzügyigazgatósági titkár leányával. A sokat szenvedett embert utolsó kívánságához képest övéi kivitték a kórházból és fiatal feleségének kezei fogták le megtört szemének pillait abban a háznál, ahol boldogságról, derűs házas életről oly sokat álmodott. Temetése holnap délután 3 órakor lesz.

Schiessel Lajos nyug. magyar királyi honvéderőnagyi életének 82-ik évében hosszas szenvedés után Lippán elhalt.

HIREK.

A király és a zsidók.

— Az ortodox rabbi áldása. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 14.

A király ma délelőtt a budapesti ortodox zsidók küldöttségét fogadta, amelyet Frankl Adolf, az országos ortodox-iroda elnöke és Reich L. Koppel rabbi vezetett, hogy az ortodox autonómia megadásának 40. évfordulóján köszönetet mondjanak a felségnek az önkormányzat megadásáért. A felség kegyesen fogadta a küldöttséget és megengette, hogy Reich rabbi megáldhassa őt. A rabbi ekkor föltette fővegét és úgy áldotta meg az uralkodót szent beszéd kíséretében.

A király ekkor a következő kijelentést tette:

— Tisztelettel fogadom ama hódolatot, amelyet önök az ortodox hitközségek nevében hoztam juttattak. Örülök, hogy önök a megadott autonómia birtokában a vallásos érzést és a hazafiságot ápolják. További kegyemről és védelmemről biztosítom önöket.

A felség ezután egyenkint bemutatatta magának a deputáció tagjait, akikhez néhány kérdést intézett.

— György herceg — díszszárnysegéd.

Belgrádból jelentik: A szerb hivatalos lap királyi ukázt közöl, amellyel Arzén herceget lovassági ezredessé, György herceget pedig a királyi díszszárnysegédévé nevezte ki a király.

— A repülés első magyar vértanúja. Az aviatikának megvan az első magyar vértanúja: Takács Sándor, a legvakmerőbb pilóták egyike rettenetesen összezuzott testtel fekszik a törvényszéki orvostani intézet boncoló asztalán. Vasárnap reggel történt Takács Sándor tragédiája a rákosi repülőtéren. Rövid előrefutás után, már a levegőben volt a szokása szerint hirtelen mint egy 250-300 méter magasságba emelkedett, majd siklórepüléssel akart leszállani. Erős szögben siklott le és mikor 50-60 méternyi magasságban volt, a magassági kormányval még egyenesebbre akarta hozni gépét. Ekkor történt a szerencsétlenség. A szárnyfelületek ugyanis olyan erős légellenállást kaptak, hogy a merevítő kötések mind elszakadtak, a szárnyfelületek felesapódtak s teljesen leváltak a gép vázáról. A lent állók borzadva látták, hogy a szárnyaitól megfosztott gép hanyatt-homlok zuhan le s orra mélyen a földbe furódott. Takács mintegy 25-30 méter magasságban kiesett a gépből és hatalmas ivben zuhant a földre. Az eset szemtanúi létszámbeesetten rohantak hozzá, de a lezuhant aviatikus mozdulatlanul feküdt a földön; nem volt benne élet. A mentőket hívták, akik sietve érkeztek ki, de csak a halált konstatálhatták. Teste rettenetesen össze volt zuzva. Feje behorpadt és koponyája két helyen megrepedt. A lába három helyen eltört, balkarja szintén és gerincoszlopa is eltört. A szerencsétlenségről értesítették a rendőrséget, a holttestet bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. A vértanú pilóta temetéséről a Magyar Aero Klub gondoskodik.

— Tizenkét millió értékű kötvényhamisítás. Brüsszelből jelentik: Ma lefoltóztatták a belga Gent-Deraereni vasutársaság igazgatóját Wilmar, aki a társaság négy millió korona alaptőkéjén és két millió értékben kibocsátott kötelezvényein kívül öt millió korona értékű kötelezvényt hamisított és ezeket Brüsszelben azzal adta el, hogy a vasutat az állam át fogja venni és így a kötelezvények értéke magasra szökik. Wilmar tizenkét millióval károsította meg a vasutársaságot.

— Öngyilkosság. Izsák Regina tizennyolc éves mikelakai vincellerleány ma reggel Mandass Pál gépész Maria-utcai lakása előtt marólugot ivott és súlyos belső sérülésekkel összeesett. A leányt a kórházba szállították, ahol a kiballgatására megjelent rendőrszolgálat elmondotta, hogy Mandass hűtlensége miatt akart öngyilkos lenni.

— **Házasságok.** *Fábián* Ilonkát, *Fábián* Lajos dr. aradi törvényszéki elnök és neje *Rieger* Leona bájos és rendkívül művelt leányát e hónap 16-án délelőtt feltizenkettőkor vezeti oltárhoz a minoriták templomában *Goldern* Oszkár 12. ezredbeli huszárhadnagy.

Ma délelőtt kötött házasságot az aradi anyakönyvi hivatalban *Virág* Lajos városi főmérnök *Kupsa* Ida urasszonnyal. Tanuk *Csiky* Károly nyugalmazott árvasszéki elnök és *Herling* Gyula városi mérnök voltak. *Varjassy* Lajos polgármesterrel az élen megjelent a városi tisztviselői kar igen sok tagja, hogy sok boldogságot kívánjanak az új párnak, a mindegyikük által szeretett, jó lelkű, örök ifjunak maradt kártnak.

— **A Harnoncourtok gyújtogatója.** Titokzatos ügyben folytat vizsgálatot a *nagybecskereki ügyesség.* Lesz már vagy két hete, hogy a *Harnoncourt* gróf écskai kastélyában egy éjjel tűz ütött ki, amelynél a fiatal *Harnoncourt* gróf majd hogy oda nem vészett. Ha nevelője idejében ki nem menti, ott fullad a tűzben. Még az éjjel szűkebb vizsgálatot tartott a család és megállapították, hogy a tüzet *gyújtogatás* okozta. Nyilvánvalóan a *gróft* akarták elpusztítani. A merénylő után nem nyomoztak, úgy határoztak, hogy titokban tartják az esetet, most azonban idősebb *Harnoncourt* Félix gróf, aki ezideig távol volt, följelentést tett és így avatkozott e titokzatos ügybe a nyomozó hatóság. A vizsgálatnak már meg van az eredménye *letartóztatott* az egyik komornát, aki bevallotta, hogy ő *gyújtogatott.* A kis gróf nevelője ellen irányult bosszúja. A *Harnoncourt* grófi család belső ügyei különös szint adnak az egész rejtelmes esetnek.

— **Eljegyzés.** *Scheibel* Henrik vízvezeték-szerelő eljegyezte *Braun* Margit urleányt Aradról (minden külön értesítés helyett.)

— **Schönberger Róza öngyilkos.** Megirtuk vasárnap berlini híradás nyomán, hogy *Melina* magyar grófnőnek elveszett a leánya, a tizenöt éves csodaszép Alisz. Amit nyomban jeleztünk: hogy a furcsa nevű grófnő Schönberger Róza bárónővel lesz azonos, ma érkező berlini táviratok szerint valóra vált. Ma ugyanis Schönberger Róza Berlinben veronállal megmérgezte magát leánya eltűnése miatt. Mire a bárónőt magát az térítették, előkerült Alisz baroness is, aki egy penzióba bujdosott el az anyjáról nyomtatásban megjelent megszégyenítő közlemények miatt.

— **Hajza a háztetőn.** *Budapestről* jelentik: *Wagner* Lőrinc és három napszámos társa itt állapokban ma délután a Soroksári uton revolverből lövöldöztek. Ezért két rendőr egylovas bérkosin a kerületi kapitányságra kísértette a lövöldözőket. Utközben a Gál-utca 17. számú ház előtt a négy ember kiugrott a kocsiból és az utánuk siető rendőröket a házban megverte. Két lovasrendőr segítségével újból elfogták *Wagner* három társát, *Wagner* pedig, aki a háztetőre menekült, detektív hozta le. A dulakodásnak és a háztetői emberhajszának óriási néptömeg volt a nézője.

— **A háborus hírek áldozata.** Nemcsak az értéktörszén, hanem a nép között is okoznak nagy izgalmat a háborus hírek. Zám környékéről vonultak be ma a regruták, kiket a szülők a vonathoz folytonos sirás és jajveszékélés között elkísértek. A vonat elhaladása után özvegy *Popa* Jánosné a feletti elkeseredésében, hogy egyetlen fiát a háboruba viszik, gyufaoldatot ivott és haldokit. Nem akarta egyetlen gyermekének halálát túlélni, mert biztosra vette, hogy a „csatában” elesik.

— **Elfogott kocsis.** A battonyai csendőrség ma letartóztatta *Ankulya* István kocsisat, akit az aradi rendőrség két hét óta köröz. *Ankulya* szeptember végén összeveszett Aradon *Campián* Paulina házmesternével és haragjában az öreg asszonyt ledobta a pin-

cebe. *Campián* Paulina mindkét lábát eltörte és valószínűleg amputálni fogják. *Ankulya* a tett elkövetése után megszökött és mostanáig bujdosott.

— **Megszökött iparos tanoncok.** Ma este egy rendőr a Szabadságtéren két csavargó inasgyereket talált, akiket *Szilágyi* László dr. ügyeletes rendőrtiszt elé állított. Itt elmondották, hogy *Dávid* Sándor és *Gálosi* Gyula a nevük, mindketten ma szöktek meg az Aradi Vasipar részvénytársaság műhelyéből, mert állítólag kutyakorbáccsal verik őket és napszámos munkákat végeztetnek velük, homokot és kokszot kell taligázniuk. Az inasok nem akartak visszamenni és kijelentették, hogy inkább megölik magukat. Elmondották, hogy egyik mester nádpálcával veri a tanulókat, másik korbáccsal. A részvénytársaságnak körülbelül ötven-hatvan inasa van. A rendőrség megindította az eljárást.

— **A szerelmes leány merénylete.** Vasárnap délelőtt az aradi anyakönyvi hivatalban *Gajda* Gábor győri munkás és *Katona* Katalin nagyvarjasi fiatal árvaleány illő násznéppel házasságkötésre jelentkeztek. A vőlegény egymásután felmutatta az azonnali házasságkötéshez szükséges diszpenzációt és a többi okmányokat egytől-egyig, kivéve azt a gyámhatósági beleegyezést, amelyre az árva *Katona* Katalinnak a házasságkötéshez szüksége lett volna. Ezt az okiratot a nagyvarjasi községbáza felejtették. Már-már abbamaradt az esküvő, de a fiatal leány hozzátartozóival hamar átsietett az alispáni hivatalba és soronkívül újabb gyámhatósági engedélyt eszközölt ki. A házasságkötés ezzel a kis zökkenéssel megtörtént és hamarosan kiderült az is, hogy miért volt annyira sürgős az esküvő *Gajda* Gábornak. Amint a városházáról a főbejáraton keresztül eltávozott az új házaspár, az oszlopok közül egy fiatal leány ugrott eléjük és valami folyadékot öntött *Gajda* Gábor felé. A maró folyadék szerencsére csak a férfi ruháját érte és égette ki. A vitriolos leányt bevitték a rendőrségre, ahol elmondotta, hogy *Bogya* Paula a neve, 24 éves, egy aradi munkavezető leánya. Öt év előtt ismerkedett meg *Gajda* Gáborral és az öt esztendő óta közös lakásban éltek egészen vasárnap reggelig. A közös lakásból *Gajda* azzal távozott az esküvő reggelén, hogy dolgai után lát és *Bogya* Paula ugyszólván az utolsó órában hallotta meg, hogy a férfi elhagyta őt. Ez annyira elkeserítette, hogy sósavat vásárolt és meg akarta ölni a hűtlen embert. — A rendőrségről kihallgatása után elbocsátották a szerencsétlen leányt.

— **Rablás.** Az aradi görög katolikus templom építkezésénél szombatról vasárnapra virradó éjszaka rablás történt. *Cika* Iliá 17 éves éjjeli őrt, aki az építkezés szerszámosbódéjában lakik, éjjel tájban felzörgették. Három munkáskülsejű ember toppant be hozzá és az egyik titkos rendőrnek mutatkozott be. Az állítólagos titkos rendőr meg akarta motozni *Cikát*, de a fiatal suhanc nem engedelmeskedett és kétségbe vonta, hogy a látogató csakugyan titkos rendőr. A három ember erre nekiesett, agyba-főbe verték és tíz koronát kitevő pénzt elrabolták. A kirabolt éjjeli őrt panaszára a rendőrség kikutatta a tetteseket *Pakurár* Miklós, *Ilika* Demeter és *Petik* János állás nélküli iparossegédek személyében. A három legény szombat éjszaka korcsmázás közben rájött, hogy nincs pénzüik a további mulatáshoz. *Pakurár*, aki azelőtt a görög katolikus építkezésnél dolgozott, azt a tanácsot adta, hogy rabolják ki az ott levő éjjeli őrt. *Ilika* szerepelt a rablásnál, mint titkos rendőr és *Pakurár* verte végül félholtra a jámbor *Cika* Iliát. A jó madarakat letartóztatták. Megállapította a rendőrség azt is, hogy *Pakurár* az elmúlt héten éjszakáról éjszakára dorbézoltak és a rácvárosban igen sok ablakot bevettek.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatu briliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányu órák** *Igaz* Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 821.

— **Köszönetnyilvánítás.** Istenben megdicsőült *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi síremlékére a következő adományok érkeztek: *Adler* Andor 30 koronát. N. N. 20 koronát, *Éles* Béla dr. 15 koronát, *Abelesz* Zsigmond, *Donáth* Simon, *Fischer* Irén, *Goldzieher* Albert dr., *Gabos* Jenő dr., *Lévai* Ignác, özv. *May* Jánosné, *Neuman* Hermann (Ménés), *Somló* Ármin dr., *Weisz* Hugó 10—10 koronát, *Grünwald* Simon, *Gartner* Lippót, *Glück* Ignác, *Hegyesi* Sándorné, *Menczer* Márton és *Stern* M. A., 5—5 koronát, *Bildhauer* Ignác, *Ditrichstein* Mór 4—4 koronát és *Kosminsky* Károly 3 koronát adományozott. Ezen kegyeletes adományokért ezúton mondunk benső köszönetet. Az elnökség.

— **Kotányi-féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan.** Egyedüli elárúsító *Robitsek* József, *József főherceg-ut* 3.

— **Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget,** hogy bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó áram mellett senki sem versenyezhet velem. *Grünblatt* Antonia női kalap divatterme *Szabadság-tér* 11. 1756

— **Esperanto könyvek Kerpelnél.**

— **Tudja Ön, mi az ujság?** Hogy az alkalikus, szénsavdus *Apolió*-borvizet Aradon minden fűszerkereskedésben kaphatja! És pedig csak 28 filléért a családi üveget, 18 filléért az egy literest. Ha egészséges akar maradni, ne hiányozzék asztaláról az *Apolió*-viz! Főraktári telefon 686. szám. 6176

— **Táncoktatás.** Szathmáry *Etelka* okleveles táncitanító értesíti az érdeklődőket, hogy a táncitanítást már megkezdte. Belratkozásokat elfogad s felvilágosítást nyújt a különböző csoportokra nézve lakásán; *Erzsébet királyné körut* 30. sz. a. földszint. 6420

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 filléért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel* *Izso* kölcsönzőintézetében, Aradon,

— **Arad mai szenzációja.** A *Gambrinus* sörcsarnok fedett udvari meleg helyiségben, folytonos bemenettel láthatók a *Tolnay* Világlapjában is jelzett csoda élő állatok, ami igazán szép látvány és szórakozást nyújt a nagyérdemű közönségnek. Senki sem mulassza el megtekinteni, mert csak szerdáig marad városunkban. Városunkból *Lippára* utazik. Bővebbet a falragaszokon. 6426

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz* *I.* és *fiánál* csak a *Weitzer*-utcaban,

— **Uri hölgyek figyelmébe ajánlom angol és francia női divattermemet,** hol a legelegánsabb kivitelben és jutányos áron készülnek eredeti párisi modellek után *báli, estélyi és utcai ruhák, felöltők* stb. Vidékiek részére próba nélkül. Állandó nagy raktár divatelmékből és francia ruhadíszekből. Szives pártfogást kér *Németh* Jánosné Arad, *Deák* *Ferenc*-utca 20.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Régi előfizető. Egész nyugodtan otthaghatja. Azok csak kósza hírek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi tenyészbaromfivásár.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület által folyó hó 23-án és 24-én Aradon rendezendő tenyészbaromfi vásárra a bejelentések folyó hó 12-én lezárattak. Be lett jelentve a vásárra 35 tenyésztő részéről 298 drb. emdeni lud, 426 drb. pekingi kacsa, 387 drb. sárga orpington, 156 drb. fehér orpington tyúk, 64 drb. nemes baromfi. Helyszüke miatt több tenyésztőnek a bejelentését már nem fogadhatta el az egyesület. A vásár megnyitása iránt, ami e hó 23-án délelőtt 9 órára van kitűzve, már most is általános érdeklődés mutatkozik a gazdaközönség részéről.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

uri szabó
és. és kir. udvari és kamarai szállító

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

Az új adótörvények és a kamara. Ismeretes, hogy a jövő év január 1-én az új adótörvények már életbelépnek, amelyek elé érhető aggodalommal és tájékozatlansággal tekint az érdekeltség. Az új adótörvények a kereskedőket és iparosokat is egészen új helyzet elé állítják s éppen ezért, nehogy a változott viszonyokkal szemben tájékozatlanul álljanak, az aradi kereskedelmi és iparkamara „Adóügyi kamarai utmutató kereskedők és iparosok számára” cím alatt mindenekelőtt az általános kereseti adót népszerűen ismertető füzetet ad ki, amelyet díjtalanul bocsát a kereskedő és iparos közönség rendelkezésére.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távtrali tudósítás.

Budapest, október 14

Készáru.

Kínálat, vételkérve kielégítő, 35 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	3 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11 50	11 51 11 36 11 37
Buza 1913. áprilisi	12 30	12 31 12 18 -12 14
Rozs 1912 októberi	10 75	10 76 10 48 -10 49
Rozs 1913. áprilisi	8 89	10 89 10 59 -10 60
Tengeri 1913. májusi	8 30	8 31 8 17 - 8 18
Zab 1912. októberi	12 00	12 01 11 70 11 71
Zab 1913. áprilisi	11 68	11 69 11 40 -11 41

Az árak 60 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 14. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	105 25
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	83 10
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	74 —
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	85 50
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87 —
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	205 —
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	150 —
Osztrák járadék papírban	—	—	—	83 50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	87 25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	108 50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	83 50
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	155 —
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	20 20
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	785 —
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	608 —
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	675 —
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19 20
Német birodalmi márka	—	—	—	117.92 ¹ / ₂
Londoni vista	—	—	—	24.18 ¹ / ₂
Páris vista	—	—	—	95.67 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	—	23.58

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzéke. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben) 1912. okt. 14. Buza 75 kilogrammos 21 20—21 30, 76 kilogrammos 21 40—21 50, 77 kilogrammos 21 50—21 60, 78 kilogrammos 21 60—21 70 Rozs (prima) 19 02—19 10, (közép) 18 50 18 60 Arpa (erfőző) 19 70 20 20, (takarmány) 18 90—19 00, Zab (prima) 21 00 21 10, (közép) 20 40—20 50, Tengeri (magyar) 20 60—20 70, (román) 20 40—20 50. Burgonya 100 kgr. (fehér) 6 10—6 20, (rózsa) 6 80—6 90.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1912. október hó 14-én:

C) Bérlet. C) Bérlet.

Az asszonyfaló

Operette 3 felvonásban. Irta: Stein és Liniau Károly. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerzte: Eysler Ödön. Karnagy: Tigris Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Rafinés	Benkőné	Sőtérné	Faskerti M.
Tilda	Diósy Nusi	Milla	Ajtayné
Maros Béla	Győző A.	Adél	Ajta né
Kamilló	Hajdutska L.	Nelli	Tilgeróné
Mary White	Kállay Jolán	Lovász	Kulcsár L.
Donogán báró	Polgár S.	Jankó	Várai Jenő

Kezdeté este 1/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. október 15-én

1. Polidor első öltöne. Humoros. — 2. Az após akarata ellen. Humoros. — 3. Amerikai látkép. Természet után. — 4. Ha hercegek szerelkeznek. Egy hercegnő szerelmi regénye. 3 felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-tér új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapadj

Ma kedden, 1912. október 15-én:

1. Mamus szigetén. Remek természetutáni felvétel. — 2. Villamos szikra. Egy házasság története. Társadalmi dráma 3 felvonásban. — 4. Négy udvarló. Kacagató. — 5. Halábalovaglás.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatásosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedéknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Özv. Lendvay Ferencné szül. felsővályi Nagy Ilonka mint hitves a maga, úgy az alulírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen drága jó férj, illetve gyermek, rokon és jóbaratnak

Lendvay Ferenc

jószágigazgatósági számgyakornok

folyó évi október hó 14-én, hajnali fél 5 órakor, életének 23-ik s boldog házasságuk első évében hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 15-én d. u. 4 órakor fognak a Teleky-utca 25. sz. gyászházból a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybelli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. hó 16-án d. e. 10 órakor fog a helybelli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1912. évi október hó 14-én

Czernóczky Mihály nevelő atyja. Czernóczky Imre és neje nagybácsi és nagyneje. Nagy Barnabás és neje szül. csikszentkirályi Csizsér Laura após és anyósa. Bittenbinder Konrad és neje rokona. Özv. csikszentkirályi Csizsér Jánosné szül. Ugróczy Ida nagymama és számos rokonai. 6454

Varga Imre első temetés rendező intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon 37. Éjjeli telefon 738.

Névjegyek

esinos kivételben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Limbek János és Faj
első m. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.
Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Jankó Imre és neje szül. Mayerhofer Gizella s omorodott szívvel tudják, a szeretett és felejthetetlen jó apa, após és rokon

Jankó Mihály,

nyug. uradalmi tisztartó, 1848—49-iki honvéd százados és az aradi 1848—49-iki honvéd egylet elnöke,

f. évi október hó 14-é reggeli 1/8 órakor, életének 85-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai okt. hó 15-én d. u. 3 órakor fognak Szent István utca 2. sz. házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szent mise a boldogult lelki üdvéért október hó 17-én délelőtt 10 órakor fog a főtiszt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni. 4808

Áldás emlékére!

Arad, 1912. évi október hó 14.

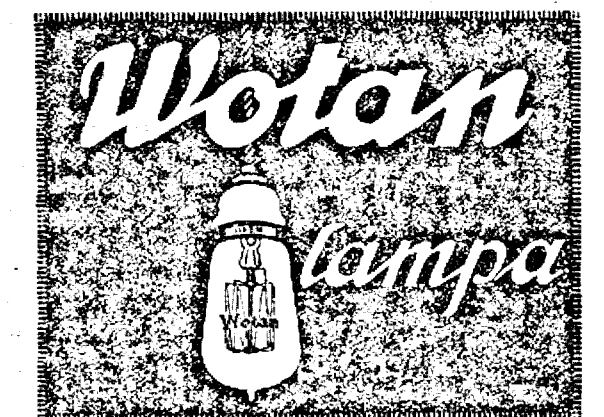
Ritka alkalom valódi perzsa szőnyegek olcsó beszerzésére.

Tekintettel a nyomasztó pénzügyi helyzetére, alkalmam volt egy nagyobb mennyiségű valódi perzsa szőnyeget és pedig: Mossul, Escote, Kabistan, Schirwahan, Derbent, Maha, Bergamó minőségeket, rendkívül olcsó árban beszerezni, melyre a n. é. közönség szives figyelmét ezennel felhívom.

Pick Ernő

kelengye- és női divatárubáza 6425

Andrassy-tér 17.

huzott drótszállal.

TÖRHHETETLEN!

Magyar 6909

SIEMENS-SCHUCKERT-MÜVEK

Budapest, VI. Teréz-körut 36.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiu **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű
SALAMANDER-CIPOK.

Egyesületben

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.
Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Nyílttér.

TELEFON 951.

TELEFON 951.

SZÁLLODAMEGNYITÁSARADON

Tisztelettel tudomására adom a t. közönségnek, hogy a
volt **Vas szállodát** teljesen átépítve és előkelő
comforttal berendezve

Vadászkürt-szálloda

elvéna a mai napon megnyitottam. Központi fűtés.
Fürdőszoba. Mérsékelt árak. Előzékeny és
pontos kiszolgálás. — Szíves pártfogást kér

Lőrinczy János

szállodás.

6386

Cipőkülönlegességek
Amerikai, Angol és
Francia fazonban ::

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-utca 7. sz. Telefon 335.

Szülőknek

óriási

Pénz megtakarítást jelent,
ha 5441
Korányinál

a Szabadság-téren vásárol

Tartozik ■ Követel
praktikus
kézi zsebfüzet
kapható az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában.
Ára 20 fillér.

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves

ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... .. 13 K.
Antilop divat magas cipő ... .. 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap ... .. 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő ... .. 9 K.
3451

Express-bérrautó-vállalat
Müller Károly
tulajdonos.
Nappali telefon 126. Éjjeli telefon 391.
Mérsékelt díjszabás!
6244

Pathefonok
és Pathe-lemezek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielné
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér-Kereszt-tel szemben.

KÁVÉ
nyersen vagy frissen pörkölve.

TEA
legfinomabb fajokból keverve.

RUM
eredeti és saját töltésű üvegekben
csak az

ATLANTIKA
KÁVÉ ÉS TEABEHÓZATALNÁL.
Arad, Andrassy-tér 20.sz. a. kapható.
Telefon 609. szám.

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó,
egészségóvó vattával készül

a „Sanitas”
francia szivarkahüvely.
Egyedüli elárusító
özv. Hammerschlag Lipótné
dohánytőzsdéje
ARAD, Andrassy-tér 15. szám.

Utcai, alkalmi és vadász cipőkben nagy választék
Kobrak cipők!
ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA 1. SZÁM
TELEFON 429. TELEFON 429.

LÁNYI MARCELL

3766—1912. szám.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy több éven át a külföldön és hazánk nagyobb városaiban szerzett tapasztalataink alapján

Aradon, Boros Béni-tér 15 szám alatt a kályhás ipart

önállóan gyakoroljuk. Az utóbbi 6 évben Aradon mint Szilágyi és társa cég kályhás ipari művezetője, illetve alkalmazottjai voltunk. Az 1908. évi temesvári kiállításon közreműködési oklevelet szereztünk. Ezen idő alatt a t. közönség nagy részének alkalma volt szaktudásunkról meggyőződni, ez után saját érdekünkben állván törekedni, hogy a t. közönség elismerését minden tekintetben kiérdemeljük. — Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát jutányos árban, melynek szakszerű előállításáért kezeskedünk. Ugy szintén mindennemű javításokat gyorsan és szakszerűen végzünk. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyunk tisztelettel

Macskássy és Társai kályhás mesterek,

6453 Boros Béni-tér 15. sz., (Dengli-ház.)

Tölgy és egyéb lombfa eladás.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó sistarócezi m. kir. erdőgondnokság „A” gazdasági osztálynak I., II. és III. vágássorozataiban összesen 71.66 kat. hold kiterjedésű 1913. (vi vágásterületeken termelendő tölgy és egyéb lombfa anyagok négy területi csoportra feosztva, zárt írásbeli ajánatok útján fognak eladni.

Az ajánlatok 1912. évi november hó 6-án déli 12 óráig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok november hó 7-én déli előtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A versenytárgyalási feltételek, a területek, faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és beríték alólirt főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Lippa, 1912. évi október hó.

M. kir. főerdőhivatal.

Önkéntes árverési hirdetmény és feltételek.

A dévai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság dr. Ulain Ferenc ügyvéd, mint Steiner Ferenc esdőtömeggondnoka végrehajthatónak a kérelem következtében végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverés az 1881. LX. t. cikk 144. §-a alapján és a 146. § és 204. §-a értelmében a dévai kir. törvényszék és járásbíróság területén lévő a Déva város területén fekvő és Steiner Ferenc nevében felvett a dévai 454. sz. tjkvben A. + 1. rsz. 1348, 1349, és 1350 hrsz. 1268 n.-ől 2 kőház és 1 kertec 8752 korona az u. o. 1178. sz. tjkvben A. + 5. rsz. 1504, 1505, hrsz. 470 n.-ől kőházra (üzlethelység, 7 szoba, 8 rakház, 1 konyha, 1 mosókonyha, 1 istálló, 1 kamara és két padlás és udvarral) 13.800 kor. 6 rsz. 1506. hrsz. 215 n.-ől emeletes kőházra. (7 szoba, 3 raktár, 1 konyha, 1 mosókonyha, 1 kamara és udvar 13.600 kor. 7 rsz. 1507, 1508. hrsz. 278 n.-ől kőházra) 4 lakrészrel, 17 szoba, 3 konyha, 3 pince, 3 kamara, 1 mosókonyha, 2 padlás és közös udvarral, 28980 kor. az u. o. 1470. sz. tjkvben A. + 1 rsz. 888, 889, 890. hrsz. 796 n.-ől kertre, 2 kőházra) 33/b sz. a. 4 lakrész udvarral és emeletes kőház 33/a sz. a. 15 lakrész udvarral 62617 kor. az u. o. 1389. sz. tjkvben A. + 1 rsz. 989/5. hrsz. 150 n.-ől gőzfürdőre) 12 osztálylyal, 2 lakszoba, 1 konyha, 1 kamara és udvarral 4400 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban eirendeli.

Az árverés megtartására határidőül 1912. évi október hó 23-ik napjának d. e. 9 óráját ezen kir. törvényszék telekkönyvi hatóság árverési helyiségében kitűzi.

Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladhatók, azzal a korlátozással azonban, hogy az 1566, 1507, 1508, 998/5 és 888, 889 és 890. hrsz. sz. a. ingatlanok a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron alul a többi hrsz. ingatlan pedig a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron alul eladni nem fognak.

Tekintettel arra, hogy a kikiáltási ár a 4000 koronát meghaladja, az ezen árverési hirdetmény kivonatát a „Budapesti Közlöny” c. lapban egyszeri közzététel végett végrehajthatónak kiadja.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni. 1881. LX. t. c. 42. § a. Aki az árverésen az ingatlanért

akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint a bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha e kötelezettségnek eleget nem tenne, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. A kir. kincstár, mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számított 80 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% késedelmi kamataival együtt szabályszerű letéti kérés mellett a dévai m. kir. adóhivatalhoz, mint bírói letétpénztárhoz befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és áurási illetékeket viselni és az épületet tűzkár ellen biztosítani. Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztést be nem adnak, vevő a megvett ingatlannak birtokába az 1906 XLI. t. c. 27. §-ában meghatározott 15 napi utóajánlati idő sikertelen lejárta után lép, azoknak haszna és kára azontul őt illeti, mikor is vevőnek az 1881. LX. t. c. 180. §-a értelmében a vételi bizonyítvány ki fog adatni. A tulajdonjog vevő javára csakis a vételár teljes lefizetése által lesz beszámítva. Amennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének kitűzött időben eleget nem tenne az általa megvett ingatlanra az érdekelt felek bármelyikének kérelmére az 1881. LX. t. c. 185. § a és következő §§-ai szerint vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés kitűzése lesz eirendelve. Az árverés a fent irt telekjegyzőkönyvben feljegyeztetni rendeltetik. Az árverési hirdetmény és feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál tekinthetők meg. A hirdetmény egy példányát pedig a telekkönyvi hatóság hirdetési tábláján kifüggeszteni és megtekintés végett a fenti község előljároságának megküldeni és a helyi szokás szerinti kihirdetésre pedig a szomszédos községek előljároságaihoz kiadni rendeli. A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.

Dévan, 1912. július 8-án.

Benkő, s. k.

Uj kelmefesto, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szives tudomására hozom,
hogymint
Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.
Intézet: Magyar-utca 26. alatt.
Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szives pártfogást kér kitünő tisztelettel
Knapp Sándor
tulajdonos. 5995

Aprított tüzifa

Kor. 2-70 mm.-ként
házhoz szállítva kap-
ható

Opletán Lajosnál
Arad, Boczkó-u. 8.

Ugyanott cement- és
mész nagyban és
kicsinyben, igen ju-
tányos áron kapható.

6480

Akar ön is olcsóruhát

vagy felöltőt venni? ugy keresse fel

Moskovitz Izidor

férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-raktárát

Asztalos Sándor-
utca 10. sz. alatt

(Rin g-gyógyszertárral szemben),

ahol a legszebb ruhák nagy vá-
lasztékban, figyelmes kiszolgálás
és olcsó árak mellett kaphatók.

Uj női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgykö-
zönséget értesítem, hogy Arad, Deák
Ferenc-utca 4. szám alatt egy mo-
dernül berendezett 5501

női kalap divatüzletet

nyitottam, hol állandóan nagyválasztékú
raktárt tartok minden kivitelű eredeti bécsi,
párisi őszi és téli újdonságokból feltünő
olcsó árakban. E téren több éven át szer-
zett szakismeretemet biztosíték, hogy nagy-
rabecsült vevőim igényeit mindenkor leg-
jobbhan kielégítem. **Üzletelvem: szolid
és figyelmes kiszolgálás.** Átalakítá-
sokat legizlésebben modell után készítek.
Gyászkalapok azonnal elkészíttetnek. Szí-
ves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kenderessy Lászlóné.

1850-ben általam alapított és jelenleg is
saját vezetésem alatt felelő

zongoraraktaiban

Arad, Deák Ferenc-utca 28. (saját ház) alatt
készletben vannak elsőrendű gyárosok-
tól legújabb modell szerint készült angol és
bécsi mechanikával, dupla vaslemezzel ellát-
tot. 3 pedálos új és használt

zongorák,

zongorák és harmonium, mahagoni,
fekete és matt kiállításban és pedig: Bö-
sentorfer, Ehrbar, Stingl, Koch és Korsett,
Thék, Laubberger és Gioss Fet. of. Huátay,
Neuburger, Hoffmann—Czerny, Pattart, Lu-
ner, Richter, Frödl, Cramer—Mayer, Ast,
Beregszászi, Stelzhammer.

Zongora hátról bérlet 10 koronától
feljebb. Zongorahangolások szakképzett
segédem Ehrbar Henrik ur által eszközöl-
tetnek. Hangolási díj belvárosban 2 ko-
rona, külvárosban 3 korona, vidékre meg-
egyezés szerint. Zongorahangolást, javítást,
szíves megrendelésüket kérem címemre
küldeni. 415

Krispin József

zongorakereskedő
Arad, Deák Ferenc-u. 28. sz. a.

Deutscher Kaufmann

aus. der Maschinenbranche,
seit mehreren Jahren im Bau-
fach (Bedachungsmaterial &
Dachdeckungen) als Disponent
& Reisevertreter tätig, perfek-
ter Buchhalter & Korrespondent,
organisatorisch veranlagt,
zielbewusster Arbeiter, sucht
Stellung nach Ungarn. Ange-
bote an:

Wilhelm Piontek

Deutschland. 6428

Glewitz O/Schl. Niederwallstrasse 17.

A magyar és német nyelvben
teljesen jártas, pénzügyi és
részvénytársasági több éves
működéssel bíró középkori uri-
ember

könyvelői, pénztárnoki, ellenőri
vagy hasonló

bizalmi állást keres

nagyobb vállalatnál. 10,000 ko-
rona óvadékkal rendelkezik.

Szives megkereséseket „Bi-
zalmi állás” jelige alatt

Engel Jenő

hirdetési irodája 6402

Temesvár-Belváros továbbít.

Csödtömeg eladási hirdetmény.

Alulírott csödtömeggondnok az állandó csödválasztmány
határozata folytán ezennel közhírré teszem, hogy vb. ifj. Zwo-
nár Gyula pankotai közadós csödtömegéhez tartozó és a csöd-
leltár 325—1864. tételei alatt felvett 17741 K. 12 f. beszer-
zési árral bíró és 16703 K. 71 f. becsértékű fűszer és rövidárak
és a csödleltár 1865—1884. tételei alatt 1045 K. 37 f. beszer-
zési árral és 803 K. 19 f. becsértékben felvett üzleti beren-
dezési tárgyak ajánlati árverésen külön-külön csoportban eladtnak.

Felhívom a venni szándékozókot, hogy a fenti becsértéknek
megfelelő 10 százaléknyi bánatpénzzel ellátott s külön az
üzleti árukra és külön a berendezési tárgyakra vonatkozó zárt
írásbeli ajánlataikat 1912. október 28-ik napjának
délelőtti 11 óráig nálam adják be.

Az ingók közbenjöttöm mellett minden nap d. u. 2—5.
óráig megtekinthetők. Vevő köteles a vételárat és a vételár
után a harmadfoku illetéket az eladás után 24 óra alatt keze-
imhez készpénzben lefizetni és az ingókat ugyanazon időn
belül átvenni.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1912. évi
október hó 28-án d. u. 4 órakor dr. Schütz Henrik
választmányi elnök ügyvédi irodájában Aradon tartandó ülésen
fog határozni olyképp, hogy előbb az írásbeli ajánlatok bontat-
nak fel, s azután esetleg szükséghez képest szóbeli árverést tart,
fentartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bár-
melyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani s esetleg az
ingókat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek elegendő nem tenne,
ugy bánatpénzének elvesztésén felül a megvett ingók a vevő
kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal
szavatosságot az eladásra hirdetett ingók minősége, mennyisége,
értéke és ugyanazonosságáért.

Arad, 1912. évi október 12-én.

Dr. Zoltán Emil
ügyvéd, tömeggondnok Pankota.

6457

VENDÉGLŐ-ÁTVÉTEL

Értesítem a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt
barátaimat, hogy a Kossuth-utca 39. sz. alatti

„48”-hoz címzett vendéglőt

átvettem és azt saját vezetésem alatt tovább folytatom.
Kitünő hegyaljai borok, frissen csapolt sör, meleg és
hideg konyha, jutányos árak, figyelmes kiszolgálás.
Havi étkezéseket ugy helyben, mint házhöz hordva,
elfogadok. 6209

A nagyérdemű közönség b. pártfogását tisztelettel kéri

BÓZSA JÓZSEF, vendéglős.

Angol costum szövetek

legdivatosabb színekben 140 cm. széles
K. 1-90, 2-50, 3-—, 3-60, 4-— és feljebb.

Legnagyobb választék szövet, selyem és
bársony újdonságokban

Glesinger József és fia

női divatáruházában.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszer beküldetésének ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tők-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 351. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványos küldendők — a szövegen a szöveg sűrű — arany levélbáncokban. Tudakosdással a hirdetés száma mindenkor közzéad
Levélbeli megküldésnél. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolható. Az apró hirdetések díja a szöveg száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kéziratban utalványossal jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal
kiváratra díja anélkül megküldhető. HIRDETÉSEK ENTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

HÁZASSÁG.

25 éves

szép molett uri leány, megismerkedne hozzá illő uri emberrel házasság céljából. Leveleket a kiadóhivatalban „Tiszta múlt” jellegére kér. 6405

Egy

aradi kereskedő keres környékbeli izraelita leányt, 10,000 vagy 15,000 ezer korona hozománnyal. Leveleket a kiadóba „Komoly” jellegére kér. 6428

Csinos

izr. leány, háromezer korona hozománnyal férjhez menne vidéki kereskedő, vagy jobb iparoshoz, esetleg vasutához. Csakis teljes című levelek „Csinos és házas” jellegére Arad, Postrestante kéretnek. 6406

LEVELEZÉS.

Névtelentől

tiltott gyümölcsnek levele van megjelölt helyen, kérem vegye át. 6450

Anna édes,

vártam magát, a héten ne jöjjön, jövő héten okvetlen várja, ki magát nagyon szereti. 6451

32 éves

uri asszony megismerkedne gazdag idősb. izr. uri emberrel, ki öt segélyezné. Levelet „Feltűnő megjelenés” jellegére kér. 6408

50 éves öregegy

asszony ismeretséget kötne ugyan olyan nyugdíjazott hivatalnokkal, kinek 60—70 frt. nyugdíja van. Leveleket „Kölcsönös bizalom” jellegére a kiadóba kérek. 6404

Női lélek,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

INGATLAN.

Háztelek.

Erzsébet királyné-köruton eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6468

OKTATÁS.

Kitűnő

francia és német nyelvtanár, órákat ad. Bővebbet: Décsi Géza könyvkereskedőnél, Hunyadi-palota Forray-utca. 6407

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein

intelligent, mit schöner Aussprache wird zu Kindern sofort aufgenommen. Adresse in der Administration.

Egy jó

fiu tanulónak felvétetik, teljes el-látással. Kétegyházán, Schönbrunn Albert vegyeskereskedésében. 6482

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetik az Aradi nyomdárészvénytársaság könyvkötészetében.

Kertészt keresek

fűzküti gazdaságomba, Kornstein Ernő, posta Ujarad. 6409

Egy 2 középkoriat

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

KIADÓ LAKÁS.

Legmodernebb

kényelemmel u. m. közp. melegvizifűtés, állandó melegvíz ellátás, villany- és gázvezeték, gáz takaréktűzhely stb. berendezett 3 szobás lakások november hó 1. kiadók. Orczy-utca 8. Telefon 292. 6355

Sarkad Választó-utca 19/a.

számu házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6369

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal, vagy november 1-re. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Szaraz

3 szobás modern földszinti új lakás, novemberre Nagy Sándor-utca 7. alatt kiadó. 6416

Kiadó lakás

Deák Ferenc-utca 39. szám alatti házban 3 szoba előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és minden hozzávalóval 1 ső novemberre kiadó. 5571

Elegáns

garçon lakás, 2 utcai szoba egymásba nyíló butorozva kiadó. Kiss Ernő-utca 10. sz. 6416

Egy szép kétszobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó Csernovits Péter-u. 27. szám alatt. Ugyanott egy fűszer-üzlethelyiség kiadó. 5661

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viassz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Pénztárkezelő

ajánkozik azonnalra fűszer vagy divatüzletbe. Cím Dezső-utca 4b. 6351

Egy középkorú,

nyugdíjazott nő, bármiféle állást elfogad. Cím: Varjassy József-utca 9. szám. 6446

Ügyes szobafestő

azonnali belépésre állást keres, esetleg más szolgai állást is elfogad. Címeket a kiadóhivatalba kér. 6459

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szűlők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos árárt kaphatók az Aradi Cipészek Termelő szövetkezeténél Szabadság-tér 14. szám. 6591

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Káposzta

20 waggon és 30 mázsa burgonya eladó; bővebbet Vass Andor Zombárd posta Honető nyújt. 6455

Egy hosszú zongora

olcsón eladó. Varjassy J.-u 2. 6398

November 1-jén

életbelépő szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelő új lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók Klein könyvkereskedésében. Telefon 252. sz. 6802

Likőrraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

adó

villany motor, kávéház és vendéglőnek, féderes és homokhordó kocsik, zsirtartányok, káposztáshordók, vasüst, sparher, csiszoló és kártoló gép, mérsáros mérleg, vasbutorok, pénzszekrények, sodrony betétek, gyermekágyak, tanoncvaságyak, diák ágyak, diványok és matraccok, rézágyak, mozdók éjjeli szekrények, konyha edények, mozdók készletek stb. ki-árusítatnak. Garai vasbutor üzletében Karolina-utca sarkán. 6199

India fogszépek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszereti laboratóriuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Földszint

jobboldali alsó páholy A. bérletre, a folyó évadra átvehető. Cím a kiadóhivatalban. 6380

Fényképezeti gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30 4121

I kereséért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő na tisztán használatuk feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület-és díszmű bádogos munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken. 8951

Üzlethelyiség,

egy 4 szobás, egy 3 szobás lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Gécs László gyógyszer-tárában. 6382

Krausz Paulin

színház-épület, telefon-szám 511. Első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárában minden jó új mű raktáron. Havi bérlet K 1'40, vagy kötetenként 10 fillér. Vidékre kedvezményes árak. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap egyenként és bérletben, házhoz szállítva, kapható. 4541

Klein Testvérek

villany- és vízvezeték-berendezők. Ideál motoros fafűrészelési vállalat Hunyadi-u. 1. Telefon 707. 6376

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

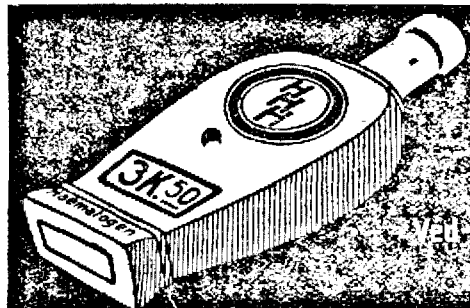
Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyancsak egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, buk- és gyertyánfát kártylen kívüli legolcsóbb árban befuvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 6461

Férges baromfi élek

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregpusztító szer-től. Biker garanzálva. II-5251

Vaszerenyek, pókajarak, vérgesek és nyelmekekanyasak számára
H-gyűrű Haematogen

kiváló vérképző
„Tápláló- és erősítő anyag“
 Kéretik „H-gyűrű“ védjegyet kerni. Az eredmény meglep.
 Főraktár Magyarország számára:

Üvegje
3K. 50

Radanovits Testvérek főhercegi udvari szállítók, Budapest, Baross-uteza 5. Kapható valamennyi gyógyszerárban és gyógyárúraktárban.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

ÜZLETEK.

Egy szép nagy boltelhelyiség
 november 1-től kiadó Deák Ferenc-
 utca 40., Vadászkiút szállodával
 szemben. 6381

Modern magánház

eladó szép lakással, tágas pince-
 helyiségekkel, kerttel. Értekez-
 hetni 12 és 3 óra között Kapa-
 utca 45/b. 6443

Egy jól

berendezett üzemből levő gyártási
 ipartelep, angró vevőkörrel, csekély
 tőkével, más vállalkozás miatt,
 azonnal eladó. 6431

Taxameteres

Bér-autók
 Telefonszám
816

2881
 Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig.
 Garage: Deák Ferenc-utca 5. sz.

Zálogház.

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak
Farkas Streicher J.
 Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, tele-
 fon-csengő berendező,
 osillár- és izzótestek
 raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

A hölgyek figyelmébe

A nagyérdemű hölgyközönség szí-
 ves figyelmét felhívjuk a

Weitzer János-utca 7. szám

első emeletén levő 6324

nőikalap divattermünkre

ahol a személyesen beszerzett leg-
 újabb párisi és bécsi divatka-
 lapok **jutányos árért** kaphatók.
 Mindennemű átalakítások és gyász-
 kalapok azonnal elkészítetnek.

Szíves pártfogást kér

Édi és Czenger.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet.

Hirdetmény.

Az 1912. évi szeptember 29-én tartott rendes közgyűlésünk a szövetkezet felszámolását határozta el, minél fogva a keresk. törvény 249 szakasza értelmében felhivatnak az összes hitelezők, hogy követeléseiket a jelen hirdetménynek az „Aradi Közlöny“ Aradon megjelenő napilapban történt harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt nálunk jelentsék be és érvényesítsék, mert ellenkező esetben a szövetkezet vagyonának tényleges felosztása a netáni kövelelésekre való tekintet nélkül fog eszközöltetni.

A szövetkezet által ismert hitelezők követeléseiknek érvényesítésére egyenként fognak felhivatni és az érvényesítés elmulasztása esetén követeléseik az aradi kir. törvényszék bírói letétébe lesznek elhelyezve.

Kelt Honcztó, 1912. szeptember 29. 6449

Körösvölgyi gazdasági kereskedelmi és ipari szövetkezet.

**Igen jól bevezetett, nagyfor-
 galmu sörlerakat, bor és sze-
 szes italok kereskedéssel,**

Délmagyarország egyik élénk forgalmu városában

:: kiadó. ::

Érdeklődőknek a rendelkezésükre álló tőke meg-
 nevezése mellett további felvilágosítást nyújt a

**Temesvári Polgári Sörfőzde
 Részvénytársaság Temes-
 várott.**

6460

24301—1912.

Hirdetmény.

A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. XLVII. t.-cz. 4. §-a a must cukrozását szigorú korlátozások közzé szorította és előzetes engedélytől tette függővé. A cukorzási engedély megadására, illetve megtagadására az a vinnellériskolai igazgatóság, illetőleg az a szőlészeti és borászati felügye-
 lőség illetékes, melynek kerületében a fél a cukrozást végrehajtani kívánja, a cukrozás engedélyezése iránti kérvény tehát oda nyujtan-
 dók be. A ki a mustot engedélyezés nélkül cukrozza, továbbá a ki az engedélyezettől több cukrot, vagy meg nem engedett cukor nemü-
 kett használ, az 1908. XLVII. t.-cz. 37. §-ába ütköző kihágást követ el, mely 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A folyó évben országszerte annyi elemi csapás s olyan nagy mér-
 tékben érte a szőlőket s e mellett az állandóan hűvös és esős időjárás is annyira kedvezőtlen volt, hogy a szőlő fejlődését és érését általában mindenütt nagyon vissza vetette, így valószínű, hogy az idén előre láthatólag többen fognak cukrozási engedélyért folyamodni, miért is közhírré tesszük, hogy az e tárgyban legújabb kibocsájtott földmü-
 velésügyi miniszteri rendelet a városi levéltárban és a hirdetményi táblán a hivatalos órák alatt betekinthező.

Arad, 1912. október 10.

A városi tanács.

Használt ólom megvételre kerestetik

Hely-
 szüke
 és tul-
 halmo-

zott raktár miatt a legegzebb
SIRKÖVEKET

feltü-
 nden
 jutá-
 nyos
 árért
 lehet
 besze-
 rezni

Menráth J.

sirkőraktárában
 József főherceg-ut 11. és Boros
 Beni-tér 6. szám alatt. 6165

20029—1912. P. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék köz-
 hírré teszi, hogy a Magyar kir.
 államvasutaknak, dr. Hámany László
 és társai elleni kisajátítási ügyé-
 ben a kártalanítási eljárás megkez-
 désére és a felek között az egyez-
 ség megkötésére a f. évi októ-
 ber hó 28-ik napjának d. e.
 1/2 óráját Kürtös község közházá-
 hoz kitűztem és oda akkora az
 összes érdekelteket ezen az uton
 is megidézi, azzal hogy elmaradá-
 suk az érdemleges határozathoza-
 talt gátolni nem fogja és elmará-
 dásuk miatt igazolásnak helye
 nem lessz.

Aradon, a kir. törvényszék pol-
 gári bíróságánál, 1912. évi október
 hó 4 ik napján.

Dr. Jákó Sándor s. k.

6452

előadó.

Weisz Róza

női kalap divatterme

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az uri hölgy-
 közönséget értesíteni, hogy bécsi
 bevásárlásaimból haza érkeztem,
 miért is a legujabb 5797

női, gyermek, velour és
 plüsch modell-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat be-
 cses figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalaki-
 tások 24 óra alatt eszközöltetnek.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
 ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
 Női divat felöltők,
 Plüsch kabátok,
 Broccát felöltők,
 Színházi kabátok,
 Angol bundák,

Szörme felöltők,
 Leánykabátok,
 Gyermekfelöltők,
 Angol kosztümök,
 Divat bluzok,
 Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Központi és szobafűtésre kitűnő minőségű

KOKSZ (pirszén)

OLCSÓ ÁRBAN

Porosz kocka, darabos szén

Kapható

RÓTH JÓZSEF Eötvös u. 3. szám.